

BELGELER

TMMOB MİMARLAR ODASI NİSAN 2010

16

ULUSLARARASI BELGELER FÖYÜ

HABERLER

2

UIA 2. Bölge Başkanlar Toplantısı Kıbrıs-Limasol'de Gerçekleştirildi
UIA 2011 Tokyo Kongresi Hazırlıkları Youtube ve Twitter'da...
ACE ve EAAE Ortak Çalışma Toplantısı Düzenlendi
ACE Genel Kurulu Brüksel'de Toplandı
ACE Ekonomik Kriz Araştırması: "Kamu Sektörünün Mimarlık Hizmetlerine Yatırımı Azalıyor mu?"
EFAP Stockholm Konferansı: "Sınırları Geçmek, Taraflar Arasında Köprü Kurmak"
Mimarlar Odası'ndan UIA, ACE ve İsviçre Mimarlık Örgütü'ne Minare Yasağı Hakkında Mektup
ACE ve İsviçre Mimarlık Örgütünden Mimarlar Odası'na Cevap
Uluslararası Mimarlık Örgütlerinden İklim Değişikliği Zirvesine Mesajlar
UIA ve Dünya Yeşil Bina Konseyi Mutabakat Antlaşması İmzaladı
Europa Nostra Avrupa Kültürel Miras Zirvesi İstanbul'da Toplanıyor

BELGELER

AB

Avrupa Komisyonu Mimarlık Politikası Rehberi

11

UIA

UIA Kopenhag Bildirgesi: Tasarımla Sürdürülebilirlik

15

EFAP

EFAP Stockholm Bildirgesi

17

EUROPA NOSTRA

Newcastle Gateshead Bildirgesi: "Avrupa'nın Mühendislik Mirasının Geleceğini Koruma Altına Almak"

19

Stockholm Bildirgesi: "Avrupa'da Kültür Mirasının Bütünleşmiş Bir Parçası Olarak Modern Akım Mimarlığı"

20

Kültür Turizmi Hakkında Malta Bildirgesi

22

Avrupa'nın Genişlemesi ve Kültürel Mirası Hakkında Dubrovnik Bildirgesi

24

Kentlerde Ahşap Mimarisi Hakkında Riga Bildirgesi

25

YAYINLAR

27

WEB KAYNAKLARI

28

TMMOB Mimarlar Odası tarafından yayımlanan Mimarlık Haberler bülteninin ekidir.

TMMOB MİMARLAR ODASI Konur Sok. No: 4/2 Yenışehir 06650 Ankara

Tel: 0312 417 37 27 Faks: 0312 418 03 61 e-posta: info@mimarlarodasi.org.tr www.mimarlarodasi.org.tr

Mimarlar Odası Adına Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: H. Bülend Tuna Baskı: Yalçın Matbaası 2000 adet basılmıştır.

UIA 2. Bölge Başkanlar Toplantısı Kıbrıs-Limasol'de Gerçekleştirildi

Uluslararası Mimarlar Birliği'nin (UIA) Doğu Avrupa ve Orta Doğu'daki üyelerini içeren UIA 2. Bölge'deki mimarlık örgütlerinin başkanları, 12-15 Mart tarihleri arasında Kıbrıs'ın Limasol kentinde gerçekleştirilen toplantıda biraraya geldiler. Toplantıya, Türkiye'nin yanı sıra Belarus, Estonya, Gürcistan, İsrail, Kıbrıs, Macaristan, Slovakya, Polonya, Rusya, Suriye ve Ukrayna katıldı. UIA 2. Bölge Başkan Yardımcısı Lisa Siola'nın yanı sıra, UIA Başkanı Louise Cox, UIA 1. Bölge Başkan Yardımcısı Albert Dubler ve UIA Konsey Üyeleri Laszlo Foldes (Macaristan), Michel Barmaki (Lübnan) ve Andrey Kaftanov (Rusya) da toplantıda bulundu.

Toplantının ana gündem maddeleri arasında, Mart 2009'da Budapeşte'de düzenlenen bir önceki toplantıdan bu yana gerçekleştirilen bölgesel etkinlikler, bölge ülkelerindeki mimarlık örgütlerinin gündemlerindeki konular, bölge ülkelerinin UIA'nın çeşitli çalışma alanlarına katılımları ve UIA 2011 Tokyo Kongresi hazırlıkları yer aldı. UIA 2. Bölge kapsamına giren, "Rusya Federasyonu Ülkeleri'nin mimarlık örgütlerinden oluşan (MACA-IAUA)", "Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Polonya ve Slovakya'dan oluşan Visegrad 4", "Akdeniz Mimarlar Birliği (UMAR)" ve "Karadeniz Bölgesi Mimarlar Forumu (FABSR)" gibi bölgesel örgütlenmelerin çalışmaları hakkında bilgi alışverişinde bulunuldu.

2. Bölge ülkeleri adına UIA'nın Sürekli Mesleki Gelişim (SMG) Programı'nı izleyen Türkiye Mimarlar Odası, toplantıda yaptığı sunumla bu konudaki güncel gelişmeleri aktardı. Mimarlar Odası, 2009 yılında bölge ülkelerinin SMG sistemlerini araştırmak üzere bir anket çalışması gerçekleştirmiş, 29 Eylül 2009'da İstanbul'da UIA 2. Bölge'deki SMG temsilcilerini bir araya getiren bir toplantı düzenlemişti.

UIA 2. Bölge haberleri için:
www.uia-region2.org

UIA 2011 Tokyo Kongresi için:
www.uia2011tokyo.com

UIA 2011 Tokyo Kongresi Hazırlıkları Youtube ve Twitter'da...

Uluslararası Mimarlar Birliği'nin (UIA) 24. Kongresi 25-29 Eylül 2011 tarihlerinde Japonya'nın Tokyo kentinde gerçekleştirilecek. Kongre'yi izleyen 29 Eylül-1 Ekim günleri ise UIA Genel Kurulu toplanıyor. "Tasarım 2050" temalı UIA 2011 Tokyo Kongresi'nin alt temaları, "çevre", "kültürel paylaşım" ve "yaşam" olarak belirlendi. Dünyanın her bölgesindeki mimarlar yüzyılın ikinci yarısına yönelik mimari vizyonlarını paylaşmak üzere bu kongreye davet ediliyor.

Kongrenin web sayfasından, program ve hazırlıklarla ilgili bilgileri paylaşmak üzere, Youtube videosu formatında aylık bültenler yayınlanmaya başlandı. İlk video-bültende, Kongre'ye evsahipliği yapacak olan Tokyo International Forum yapısı tanıtılıyor. Bu yapı için, UIA kuralları çerçevesinde 1989'da düzenlenmiş olan uluslararası yarışmayı Rafael Vinoly kazanmış ve yapının inşaatı 1996 yılında sona ermiş.

UIA 2011 Tokyo web sayfası:
www.uia2011tokyo.com

Youtube video-bültenine ulaşmak için:
www.youtube.com/watch?v=shVI9XlqF8

Twitter'da UIA Tokyo 2011 için:
twitter.com/uia2011_tokyo

ACE ve EAAE Ortak Çalışma Toplantısı Düzenlendi

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) bünyesindeki Eğitim Grubu (WGE); çalışmalarında mesleğin eğitim ve uygulama alanlarının ilişkisini güçlendirmek ve karşılıklı iletişimi sağlamak amacıyla Avrupa Mimarlık Eğitimi Birliği (EAAE) ile 29 Ocak 2010 tarihinde ortak bir atölye çalışması düzenledi. Fransa'nın Paris kentinde, Belleville Yüksek Mimarlık Okulu'nda gerçekleştirilen toplantının amacı genel bir deyişle, meslek alanındaki gelişmeler karşısında eğitimde ve pratikte yapılacak yeni düzenlemeler ve öneriler

konusunda ortak bir tavır oluşturabilmek, konuları her iki alanın bakışlarıyla birlikte değerlendirebilmek ve işbirliği geliştirmektir.

Toplantıya EAAE Başkanı F. Nordemann (Fransa) ve ACE Başkanı S. Harrington'un (İrlanda) yanı sıra, ACE ve EAAE üyelikleri bulunan farklı ülke ve okullardan 30 kişilik bir grup katıldı. Atölye çalışması formatındaki çalışmada bir "beyin fırtınası" oluşturmak, katılımcıları sıra dışı yaklaşımlarla düşünmeye davet ederek farklı görüşleri gündeme getirebilmek hedefleniyordu.

Öncelikle günümüzde gelişen uluslararası hareketlilik, küresel bakışlar, ortak sorun ve hedefler karşısında, meslek eğitimi ve pratiğinde yaşananların değerlendirilmesi yapıldı. Dile getirilen sorunlar ve karmaşık süreç karşısında, eğitim (EAAE) ve pratik + mesleki yeterlilik (ACE) alanlarında amaçlanan işbirliğinin önemi ve sürdürülmesi gereği katılımcılar tarafından sıklıkla yinelandı. Günümüzde mimarlığın yeni tanımı, çok yönlü (çevresel, sosyal, kültürel vb) stratejileri kapsamında teorinin ve uygulamanın yakın teması ve bütünlüğü önemli bir araç olarak değerlendirildi. Belleville Mimarlık Okulu'nda gerçekleştirilen toplantı bu nedenle, eğitim ya da meslek pratiğinin sorunlarını, birbirlerinden yalıtılmış olarak ele alarak çözüm üretmek yerine, karşılıklı etkileşimleri içerisinde geliştirilmesi beklenenlere odaklanıyordu. Bu bağlamda eğitimin ve pratiğin küresel boyuttaki vizyonundan söz ediliyordu.

Sözü edilen konular çerçevesinde ortak bir tartışma açıldı ve farklı bakış noktalarından ve deneyimlerden gelen görüşler ortaya atıldı. Mimarın mesleki yeterlilikler tanımlaması çerçevesinde yürütülen çalışmalar, meslek yetkisi verilmesi, buna bağlı eğitim süreci ve süresi konularında bugün gelinen nokta ve yaşanan sorunlar hakkında katılımcılar kısa bilgilendirmeler yaptılar. Genel yaklaşım, Bolonya Şartı'nda da belirtilen bütüncül ve disiplinlerarası anlayışın, toplumsal sorumluluk ilkesinin içeriğe yönelik yeni düzenleme ve revizyonlarla desteklenmesi yönündeydi. Bu konuda şu an birçok AB üyesi ülke temsilcisi, eğitimle pratik arasındaki kopukluklara dikkat çekti. Mimarın formasyonunda zamana bağlı olarak gelişen/gelişecek sürekli dinamiklerden söz açıldı. Bir taraftan eğitimde mesleki yeteneğini geliştirirken kendisine aktarılması gereken bilgi alanları, yaklaşım, yöntem ve araçlar vurgulanırken, diğer taraftan yeni koşullar karşısında iş yapma potansiyeli, rekabet konularında farklı görüşler tartışmaya açıldı. Mimar ünvanı verilmesi sürecinde, yaşanan farklı uygulamalar ile yetkinin gerek içeriğe ilişkin gerekse

süre açısından değerlendirilmesi farklı boyutlarıyla gündeme geldi.

Eğitim ve meslek pratiği alanında dile getirilen ortak sorunlar karşısında geliştirilmesi gereken yaklaşım konusunda vurgulanan noktalar şunlar oldu:

- Eğitim alanıyla meslek pratiğinin bütünlüğü ve karşılıklı ilişkisinin sürekli kılınması
- Meslek pratiğinin bir tür "okul" olarak algılanması
- Meslek yaşamında eğitimden pratiğe uzanan ve Sürekli Mesleki Gelişim ve Yaşam Boyu Öğrenim programlarıyla desteklenen süreklilik anlayışı
- Mimarın toplumdaki rolünün anlatılması ve eğitim kurumlarıyla desteklenmesi
- Mimarlığın başat ve güncel kavramlarının (sürdürülebilirlik, ekoloji, sosyal yararlılık, çok kültürlülük vb) toplumsal alanda tanıtılması ve yaygınlaştırılabilmesi
- Mimarın eğitimde ve meslek pratiğinde entelektüel ve felsefi bakışının ön planda tutulması, düşünsel sürdürülebilirlik anlayışının geliştirilmesi
- Eğitimde çeşitlilik ve çoğulculuk anlayışının gelişen hareketlilik karşısında desteklenmesi
- Geliştirilmesi gereken araçlar (iletişimsel ve uygulamaya dönük) konusunda yaratıcılık
- Araştırmanın ağırlık kazanması
- İşbirliği içinde eğitim (*Joint Teaching*) anlayışının yaygınlaştırılması
- "Değerler" bakışının eğitimde ele alınabilmesi
- Yöntem, vizyon ve yaklaşım belirlenirken tek yanlı değil, karşılıklı ilişkiler açısından, çok yönlü değerlendirme yapılması

Toplantıda ağırlık kazanan görüşler eğitim ve meslek pratiği alanlarında kaçınılmaz olan işbirliğinin sürdürülmesine ve örgütlenmesine işaret ediyordu. Gelecekte tasarım(cı)nın rolü, politik, söylemsel gücü açısından bu platformun önemi sıklıkla vurgulandı. İşbirliği konusunda EAAE ve ACE arasında sürdürülecek (eğitim ve uygulama) işbirliğine yönelik farklı yöntem ve araç önerilerinin katılımcılardan beklendiği de belirtildi.

ACE Genel Kurulu Brüksel'de Toplandı

Avrupa Mimarlar Konseyi'nin (ACE) 2009 yılı ikinci Genel Kurul toplantısı 20-21 Kasım 2009 tarihlerinde Belçika-Brüksel'de gerçekleştirildi. ACE üyesi olan Mimarlar Odası toplantıya 4 kişilik bir delegasyonla katıldı.

Genel Kurul toplantısı sırasında yapılan seçimler sonucunda İrlanda'dan aday olan Selma Harrington 2009-2011 dönemi boyunca ACE Başkanlığı yapmak üzere seçildi. Önümüzdeki dönemin ACE Yönetim Kurulu Üyeleri, bu toplantıda seçilen Georg Pendl (Avusturya), Lionel Dunet (Fransa), David Falla (İngiltere), Vladimir Petrovic (Hırvatistan) ve Wolfgang Haack'ın (Almanya) yanı sıra, bir önceki dönemden rotasyonla gelen Dalibor Borak (Çek Cumhuriyeti), Serban Tiganas (Romanya), Jos Leysens (Belçika), Eva Tetenyi (Macaristan) ve Christian Lerche'den (Danimarka) oluşuyor.

Genel Kurul toplantısında yapılan seçimlerin ardından ACE'nin Eğitim, Meslek Uygulaması ve Yaşam Kalitesi başlıklı üç tematik grubu altında yapılan çalışmalar sunularak, değerlendirmeler yapıldı. ACE'nin çalışma programını oluşturan 2009-2011 yol haritası kabul edildi. ACE'nin bir sonraki Genel Kurulu 23-24 Nisan 2009 tarihlerinde Brüksel'de gerçekleştirilecek.

ACE hakkında daha geniş bilgi ve belgelere Mimarlar Odası web sayfasındaki Uluslararası İlişkiler bölümünden ulaşılabilir.

ACE Ekonomik Kriz Araştırması: "Kamu Sektörünün Mimarlık Hizmetlerine Yatırımı Azalıyor mu?"

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE), aralarında Mimarlar Odası'nın da bulunduğu üyelerinin desteğiyle, ekonomik krizin Avrupa'da mimarlık mesleğine etkileri konusunda üç ayda bir anket çalışması yürütüyor. Bu anketlerden sonuncusu, 2009 yılının son çeyreğini içine alan Aralık ayında gerçekleştirildi. Son anket sonuçları, kamu sektörünün mimarlık hizmetlerine ayırdığı payın düşmekte olduğunu gösteriyor. Ankete göre, inşaat sektörüne Avrupa düzeyinde ve ulusal düzeyde yatırım yapılacağına ilişkin kamunun verdiği taahhütlere rağmen, mimarlar önümüzdeki dönemde kamu sektörü tarafından binalara yapılan harcamaların önemli ölçüde düşmesini bekliyorlar.

ACE anketine göre mimarlar, kamu sektörüne yaptıkları işlerde artış olması konusunda 2009 yılı boyunca diğer yıllara kıyasla daha kötümser bir yaklaşım gösteriyorlar. Kamu otoriteleri, Avrupa ekonomisinin içinde bulunduğu krizden çıkmasına yardımcı olmak için binaların yenilenmesi veya inşasına yapacakları yatırımları artırma taahhüdünde bu-

lunmalarına rağmen, mimarların beklenti ve düşüncülerini yansıtan ankete göre, kamu sektörü bu taahhüdü yerine getirmiyor. Anket sonuçlarına bakılırsa, Eylül 2009'daki % 26'lık orana kıyasla, şimdi mimarların sadece % 16'sı kamu kesiminden gelen işlerde bir artış olacağını düşünüyor. Bu özellikle, 2008 yılı sonunda kabul edilen Avrupa Ekonomik Kurtarma Planı'yla bir çelişki oluşturuyor.

Son anket sonuçları, daha önceki çeyrekteki sonuçlara benzer şekilde, mimarlık mesleğinin ekonomik kriz açısından en karanlık zamanını henüz yaşamamış olduğunu gösteriyor: Son ankette verilen cevaplar, 2008'den beri mimarlık bürolarının % 41'inde işten çıkarmalar olduğunu; % 17'sinin de önümüzdeki 3 ayda daha çok işten çıkarma yapmayı beklediğini gösteriyor. Eylül 2009'daki ankette elde edilen % 24'lük orana kıyasla, bu kez mimarlık bürolarının sadece % 22'si önümüzdeki dönemde daha çok iş almayı bekliyor. Bu nedenle, 2010 yılının ilk çeyreği için beklenen iş yükü konusunda kötümser bir yaklaşım görülüyor.

Önümüzdeki dönemde iş yükünün düşeceğine ilişkin beklenti düzeyinin, Eylül ve Aralık 2009 anketlerinde % 33 oranında sabit kaldığı görülüyor. Bununla birlikte, mimarların toplam iş yükünün % 46'sını oluşturan özel konut sektörüyle ilgili olarak, mimarların % 16'sı (Eylül 2009'la aynı oranda) geleceğe iyimser bakıyor. % 47'si ise (Eylül 2009'daki % 44'lük orandan daha fazla) gelecekte iş alabilme konusunda karamsar düşünüyor. Ticari yapılar alanındaki karamsarlık düzeyi % 53'ten % 58'e çıkarırken, iyimserlik düzeyi % 12'den % 10'a inmiş durumda. Ticari işler mimarların toplam iş yükünün % 23'ünü oluşturuyor.

ACE, internet üzerinden yaptığı bu üç aylık anketleri, ekonomik krizin Avrupa'da mimarlık mesleği üzerindeki etkisini değerlendirmek için yürütüyor. Anketlerin, iyimserlik oranı ve iş yükünün artması konusundaki beklentilerin oranında tespit edilen artışlar yoluyla krizin ne zaman biteceği hakkında tahmin yürütmeye olanak vereceği düşünüldüğünden, önümüzdeki dönemde de düzenlenmesi planlanıyor. Bu son anket, bu zamana kadar yapılmış anketler arasında en kaygı verici olanı olarak nitelendiriliyor: bunun nedeni, mimarların inşaat işlerine yönelik kamusal fonların artacağına ilişkin taahhütlere ve 2009 yılı boyunca yayınlanan çeşitli kurtarma planlarına güvenmiş olmaları, fakat bu taahhütlerin hayata geçmemiş olması. Her ne kadar bu anket bir kamuoyu yoklaması şeklinde olduysa da, Aralık 2009'da yapılan bu son anketin sonuçları, istatistiksel güvenilirliği sağlamak için ülkelerden alınan cevap

oranlarına göre ağırlıklı olarak değerlendirilerek, ACE'nin web sayfasında yayınlandı.

Anket sonuçlarına ilişkin ayrıntılı sunuma dijital ortamda ulaşmak için:

www.ace-cae.org/docs/aceinfo/overview/Fourth_Econ_Survey_Dec_09.pdf

EFAP Stockholm Konferansı: "Sınırları Geçmek, Taraflar Arasında Köprü Kurmak"

Avrupa'da mimarlık ve yapı çevre kalitesinin yükseltilmesiyle ilgili konuları tartışmak ve sorunlara çözüm önerileri geliştirmek amacıyla Avrupa ülkeleri arasında ortak bir platform oluşturan Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu (EFAP), yılda iki kere AB Dönem Başkanlığı'nı yürüten ülkelerin evsahipliğinde toplanıyor. 2-5 Aralık 2009 tarihlerinde AB Dönem Başkanı İsveç'in evsahipliğinde Stockholm'de düzenlenen konferans, **"Sınırları Geçmek, Taraflar Arasında Köprü Kurmak"** (*Crossing Borders, Bridging Gaps*) ana teması çerçevesinde **"Sürdürülebilir Altyapıda Yaratıcı Tasarım ve Planlama"** konusunu ele alıyordu.

Konferansta yapılan sunumlar ve değerlendirmeler, kentlerin büyümesi ve nüfusun artışıyla birlikte kent merkezi ve çeperlerinin ayrışması veya kent içinde çok merkezli yapıların oluşması nedeniyle ulaşım ve altyapının önem kazanması üzerinde durdu. Yolların, meydanların ve yeşil alanların kent içinde farklı merkezler arasında köprü kurmak için kullanıldığı örnekler paylaşıldı. Ayrıca mimarlık politikasına sahip çeşitli ülkeler sunuş yaptılar.

İlginç sunuşlar kısaca şöyle özetlenebilir:

- Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy'nin isteğiyle uluslararası ortamdan 10 mimari ekibin Paris'in geleceği için önerdikleri projeler hakkında yapılan sunumda, kentin merkezi ve çeperlerini birbirine bağlamak için üretilen modeller üzerine konuşuldu.
- UIA Başkanı Louise Cox, UIA'nın Kopenhag'da gerçekleştirilecek İklim Zirvesi'ne sunmak üzere hazırladığı "Tasarımla Sürdürülebilirlik" başlıklı UIA Bildirgesi'nin aktaran sunuşunda, bu bildirgeyle UIA'nın küresel iklim değişikliğinin yapı çevre üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak veya tersine çevirmek ve dünya mimarlarının tasarımlarıyla sürdürülebilirliği sağlamak konusunda sorumluluk üstlendiğini ifade etti. UIA'nın 2011

Tokyo Kongresi'nde bu konuda bir stratejik bir politika belgesi kabul edeceğini duyurdu. UIA Kopenhag Bildirgesi'ne Türkçe olarak ulaşmak için: www.mo.org.tr/UIKDocs/uiakopenhag.pdf

- İsveç'in Uppsala, İtalya'nın Milano ve Finlandiya'nın Vantaa kentlerinden araç ve yaya trafiğini yeniden düzenleyen ve raylı sistemle kentin farklı bölgelerini birbirine bağlayan örnekler aktarıldı.
- Berlin, Atina ve Tallinn'de son dönemde kent merkezlerinde yapılan projeler aracılığıyla kent yaşamının yeniden canlandırılması konusuna değinildi; özellikle kentlerin tarihi geçmişlerini dik-kate alan ve bu geçmişten beslenerek gerçekleştirilen projelerin başarısı vurgulandı.
- Çin Halk Cumhuriyeti'nin Tangshan kenti ile İsveç hükümeti arasında imzalanan anlaşma kapsamında SWECO mimarlık ofisi tarafından 2020'de bitmesi planlanan "Ekokent" projesini mimar Ulf Ranhagen sundu. Proje, yaşam/çalışma/hizmet alanlarının birbiriyle bağlantılı olarak örgütlenmesini, araçların giremediği 7 ayrı yaya bölgesi oluşturulmasını, ekolojik bilgi ve yeniliklerin üretileceği bir sürdürülebilirlik merkezi kurulmasını, verimli bir toplu taşıma ağı ve yaya/bisiklet yollarının oluşturulmasını da içeren çeşitli düzenlemelerden oluşuyor.
- İsveç Mimarlar Birliği'nden Katarina Nilsson, İsveç Mimarlık Politikası'nı konu alan sunuşunda, bu politikanın meslek örgütü tarafından geliştirilerek ortama sunulduğunu vurgulayarak, politika hakkında özet bir bilgi verdi. İsveç Mimarlık Politikası'na ulaşmak için: www.mo.org.tr/UIKDocs/sweden2009.pdf
- Norveç Kültür Bakanlığı Müsteşarı Lotte Grepp, Norveç Mimarlık Politikası'na ilişkin yaptığı sunuşta Ağustos 2009'da Norveç'te ilk kez hükümet düzeyinde bir mimarlık politikası kabul edildiğini söyledi. Politika, Kültür Bakanlığı'nın koordinasyonunda 13 ayrı bakanlığın ortak politikası olması açısından önem kazanıyor; dolayısıyla politika metninde Eğitim Bakanlığı'ndan Dışişleri Bakanlığı'na Sağlık Bakanlığı'ndan Savunma Bakanlığı'na kadar tüm bakanlıkların daha iyi bir yapı çevreye ulaşmak konusunda yapmaları gereken tüm çalışmalar tanımlanıyor. Norveç Mimarlık Politikası'na ulaşmak için: www.mo.org.tr/UIKDocs/norway2009.pdf

Mimarlık politikasının ana başlıkları:

- o Mimarlık ekoloji ve enerji dostu çözümler bulmalıdır.
- o Kentler ve nüfusun yoğunlaştığı merkezler nitelikli mimarlıkla geliştirilmelidir.

- o Hükümet kültürel çevre ve yapı mirasa sahip çıkmalıdır.
  - o Mimarlık bilginin artırılması, eğitimle sağlanan yetkinliğin güçlendirilmesi ve bilgi paylaşımının artırılması yoluyla desteklenmelidir.
  - o Hükümet yapılarıyla örnek olmalıdır.
  - o Norveç mimarlığı uluslararası ortamda görünür olmalıdır.
- Mimarlık ve Yapılı Çevre Komisyonu'nun (CABE) Yöneticisi Richard Simmons yaptığı sunuşta, İngiltere'nin resmî bir mimarlık politikası olmadığını belirterek, CABE'in hem kamu kurumlarına hem de özel kuruluş ve kişilere nasıl daha nitelikli yapıyı çevreye ulaşılabileceği konusunda danışmanlık verdiğini anlatarak, çalışma alanları, yayınları ve belgeleri hakkında bilgi verdi. Daha ayrıntılı bilgi için: www.cabe.org.uk
  - İrlanda Baş Mimarı Martin Colreavy, 2009-2015 İrlanda Mimarlık Politikası'nı aktardığı sunuşunda, İrlanda hükümetinin 2 Haziran 2009'da 7 yıllık bir politika metnini kamuoyuna açıkladığını söyledi. Mimarlık politikası metninde, son yıllarda İrlanda'da mimarlığın kamuoyunun gündeminde ön plana çıkan bir konu olduğu ve kamu politikalarında mimarlıkla ilgili pek çok kazanım elde edildiği belirtiliyor: Bu kazanımlar arasında, 2007 yılında kabul edilen Yapı Denetimi Yasası'nın "mimar" unvanı almak için kayıt zorunluluğu getirmesi, Ulusal Mimarlık Mirası Envanteri'nin yasayla tanımlanmasıyla birlikte mimari mirasın korunmasının daha etkin bir hale gelmesi ve yerel yönetimlerde planlama ve gelişim konusunda yeni bir yasa çıkartılması bulunuyor. "Sürdürülebilir Bir Geleceğe Doğru: Yapılı Çevrede Kalitenin Sağlanması" başlıklı mimarlık politikasının üç temel amacı, "yapılı çevrede kalitenin desteklenmesi", "bilinç, eğitim ve araştırmanın artırılması" ve "sürdürülebilirliğin desteklenmesi". İrlanda Mimarlık Politikası'na ulaşmak için: www.mo.org.tr/UIKDocs/ireland2009.pdf

Konferansın ardından gerçekleştirilen EFAP Genel Kurulu ve Yürütme Kurulu toplantılarında EFAP'ın 2010 bütçesi, çalışma programı ve katılacağı bir AB projesi karara bağlandı. Genel Kurul'da verilen bilgilere göre EFAP'ın 17 hükümet kuruluşu, 19 meslek örgütü, 12 kültür kuruluşu ve 8 bireysel üye olmak üzere toplam 56 üyesi bulunuyor. Bu Genel Kurul'da, her ikisi de meslek örgütü grubundan olan Polonya Mimarlar Odası ve İspanya Extramadura

Bölgesi Mimarlar Odası da EFAP'a üye olarak kabul edildiler. Genel Kurul sonucunda kabul edilen EFAP Stockholm Bildirgesi, Kopenhag İklim Zirvesi'ne yönelik olarak, yapılacak yeni binaların ve mevcut yapı stokunun karbon nötr hale getirilmesi için karar alınması gerektiği mesajını veriyordu.

EFAP'ın bir sonraki toplantısı, Nisan 2010'un ikinci yarısında İspanya'nın Madrid kentinde gerçekleştirilecek.

Daha önceki EFAP konferans ve toplantılarına Türkiye adına katılım raporlarına www.mo.org.tr ana sayfasında sol menüdeki Belgeler/EFAP bölümünden ulaşılabilir.

Mimarlar Odası'nın farklı ülkelerden mimarlık politikaları veritabanına ulaşmak için: www.mo.org.tr/mimpolveritabani

EFAP konusundaki güncel gelişmeleri ve belgeleri izlemek için: www.efap-fepa.eu

Mimarlar Odası'ndan UIA, ACE ve İsviçre Mimarlar Örgütü'ne Minare Yasağı Hakkında Mektup

TMMOB Mimarlar Odası, İsviçre'de gerçekleşen ve minarelerin yasaklanmasının onaylanmasıyla sonuçlanan referandum sonrasında Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA), Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) ve İsviçre Mimarlar Birliği'ne (CSA) birer mektup göndererek konuyla ilgili görüşlerini ve endişelerini açıklamıştır.

9 Aralık 2009

Sayın Louise Cox,
UIA Başkanı

Türkiye Mimarlar Odası, İsviçre'de gerçekleşen ve minarelerin yasaklanmasının onaylanmasıyla sonuçlanan referandum sonrasında konuyla ilgili görüşlerini ve endişelerini sizlerle paylaşma ihtiyacını duymuştur.

İsviçre'de gerçekleştirilen son referandumla minarelerin yasaklanması çoğunluk isteği olarak saptanmıştır. Böyle bir konunun referandumla sunulup sunulamayacağı tartışmalıdır. Demokrasinin, düşüncenin

yi ifade özgürlüğünün, bütün insanlığın ortak isteği olmasını dilediğimiz bir çağda, insanın inanç simgelerini çoğunluk isteğiyle yasaklamak demokrasiyle nasıl bağdaşabilir? Karşı davranışların, dışavurumların, çağdaş demokrasinin başat olduğu sanılan bir ülkeden gelmesi, bize insanlığın çok yol alamadığını kanıtlamaz mı?

Özellikle çağlar boyu her türlü dinsel inanın yan yana varolabildiği bir ülkenin, Anadolu'nun çocukları olarak bu soruları dile getirmenin hakkımız olduğuna inanıyoruz.

Bugün İstanbul'da 20-25 değişik inanın, mezhebin tapınağı yan yanadır, duvar komşusudurlar. Ezan sesleriyle çan sesleri saygı içinde birbirini izlemektedirler. Böyle bir ülkenin mimarları olarak bu türlü bir yasaklamayı, ayrımcılığı anlamadığımızı dile getirmek zorundayız.

Yüzlerce yıllık uygulamadan sonra minare, cami mimarlığının ayrılmaz parçası olmuştur.

Minare yasaklaması, çağdaş olması gereken bir ülkede gerçekleştiğinde, öteki ülkelere yandaş ya da karşıt örnek oluşturabilecek bir davranış olarak bizi endişelere düşürmektedir. Bu davranışın örnek alındığı bir dünyayı düşünmek bile istemiyoruz.

Dünya mimarlarının meslek örgütü olarak UIA'nın endişelerimizi dikkate alacağını, herkesi bu konuda duyarlılığa davet edeceğini umuyoruz.

Saygılarımızla.

Türkiye Mimarlar Odası
Merkez Yönetim Kurulu

ACE ve İsviçre Mimarlık Örgütünden Mimarlar Odası'na Minarelerin Yasaklanmasına İlişkin Cevap

TMMOB Mimarlar Odası'nın 9 Aralık 2009 tarihinde, İsviçre'de minarelerin yasaklanmasıyla sonuçlanan referanduma ilişkin endişelerini aktardığı ve Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA), Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) ve İsviçre Mimarlar Birliği'ne (CSA) ilettiği mektuba ACE ve CSA'dan cevap geldi.

ACE 2008-09 Dönemi Başkanı Juhani Katainen, 11 Aralık 2009 tarihinde verdiği cevapta, konuyu

önemsediklerini ve 2010-11 Dönemi Başkanı Selma Harrington'a ileterek, din özgürlüğü ve bu özgürlüğünün yapılarıdaki ifadesi konusunu ACE'nin yeni dönemde ele almasını istediğini belirtti.

CSA'nın 23 Aralık 2009 tarihli mektubuna ise aşağıda yer veriyoruz.

İsviçre Mimarlar Birliği:

İsviçre Mimarlar Federasyonu (FAS)
İsviçre Serbest Mimarlar Federasyonu (FSAI)
İsviçre Mimarlar ve Mühendisler Birliği (SIA)

Bern, 23 Aralık 2009

Bülend Tuna
Türkiye Mimarlar Odası

Sayın Başkan,

Mektubunuzda, din ve etnik köken gibi en temel konularda bile toplumun genelinde ve devletlerde görülmekte olan hoşgörü eksikliğine ilişkin aktarmış olduğunuz endişelerinizi biz de paylaşıyoruz. Pek çok kez, tarihin çeşitli zamanlarında ve dünyanın her tarafında olduğu gibi, korkuları yeniden gündeme getirmeyi ve körüklemeyi amaçlayan birtakım mekanizmalar, dile getirilmeyen birtakım ideolojileri kabul ettirmek amacıyla rahatlıkla kullanılmaktadır. Bununla birlikte, İsviçre'de demokrasinin tüm özgürlükleri içeren bir biçimde, hatta bu özgürlüklerin sınırlarının da ötesine geçerek işlediğinin ve adaletin bu sınırlar konusundaki açılımları sürdürmesi gerektiğine inanan bir kültüre sahip olduğumuzun altını çizmek isteriz. Dinler ve etnik gruplar hiçbir istisna olmaksızın İsviçre'de on yıllar boyunca birlikte uyum içinde yaşamaktadır ve dinlerin birlikteliği günlük yaşamın bir parçası haline gelmiştir. Oylama sonucunda İsviçreli Müslümanlardan gelen çok sayıdaki olumlu mesaj bunun bir göstergesidir.

Bu tartışmada, kültürel yaşamın önemli bir aktörü olarak biz mimarları ilgilendiren konu, dini veya etnik herhangi bir ayrımcılığı hiçbir şekilde kabul edemeyeceğimizdir. Bazı politikacıların istekleri sonucunda çeşitli manipülasyonlar yapılsa bile, verilen imajın gerçeklerle bağdaşmadığını ve bu referandumun herhangi bir korku nedeniyle yapılmadığını belirtmek isterim. Bu oylamanın sonucu, ne 700 yılı aşkın geçmişimize, ne de 150 yılı aşkın tarihe sahip olan "özgürlük, eşitlik ve kardeşlik" kavramları üzerine kurulu anayasamızı bir kenara bırakabilir. 1848'de yedi akil adam tarafından kurulan hükümetin içerdiği fikirler hâlâ bizim modelimizdir!

Ayrıca İsviçre'deki en eski minarenin Neuchâtel'de bulunduğunu ve 1865 yılında Philippe Suchard (çikolata üreticisi!) tarafından doğuya olan seyahatlerinin anısına yaptırılmış olduğunu hatırlatmanın da önemli olduğunu düşünüyorum. Bu yapı yakın bir zamanda restore edilmiş ve tarihî anıt statüsüne alınmıştır. Bunun yanında, o zamanlar Charles Edouard Jeanneret olarak adlandırılan Le Corbusier tarafından yapılan ilk evler arasında sayılan, 1916-17 yıllarında İsviçre'den Paris'e gitmeden önce tasarladığı ve "Türk Villası" olarak adlandırılan projesi de kesinlikle unutmduğumuz bir örnektir.

İsviçre mimarlığı bahsetmiş olduğum örnekleriyle entelektüel ve kültürel geçirgenliğe sahip bir modeldir ve bu modelin ruhlarımızın eğitimi ve gelişimine katkıda bulunmaya devam edeceğini güçlü bir şekilde ümit ediyoruz.

Mimarlığın gündemde olan bu tür politikalarla ilişkisinin tartışmalı olduğunu düşünmekle birlikte; mimarlığın dağarcığı ve sembollerıyla birlikte kültürel önemini ve demokrasinin gelişimini desteklemenin temel ve kalıcı bir yaklaşım olması gerektiğine, belirli bir sebat ve hoşgörü ortamı gerektirdiğine inanıyoruz. Tarihimiz, mimarlık tarihimiz, üyelerimiz ve hem ulusal hem de uluslararası örgütlenmelerimiz buna tanıklık etmektedir.

Yılsonunun gelmiş olmasını fırsat bilerek, yeni yıl için en iyi dilekelerimizi sunarız.

Saygılarımızla.

Regina Gonthier, İsviçre Mimarlar Konferansı Başkanı
Pierre Henri Schmutz, İsviçre ACE Delegasyon Başkanı

Uluslararası Mimarlık Örgütlerinden İklim Değişikliği Zirvesine Mesajlar

7-18 Aralık 2009 tarihlerinde Kopenhag'da gerçekleştirilen 15. BM İklim Değişikliği Zirvesi (COP-15) ülke liderleri arasında yapılan müzakerelerin somut bir sonuç vermemesi nedeniyle hayal kırıklığıyla izlendi. Uluslararası mimarlık örgütleri de COP-15'te varlık göstererek, mimarlığın sürdürülebilir geleceğe ilişkin rollerini vurguladılar ve liderlerin karar alma süreçlerini hızlandırmaya çalıştılar.

Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA), BM İklim Değişikliği Konferansı'na resmî gözlemci üye statüsünde

katıldı. Bu kapsamda UIA, 7-12 Aralık 2009 tarihleri arasında, konferansa paralel olarak "Tasarımla Sürdürülebilirlik" (*Sustainable by Design*) başlıklı bir **Açık Forum** etkinliği düzenledi. Kopenhag'da bulunan Danimarka Kraliyet Sanat Akademisi'nin Mimarlık Okulu'nda düzenlenen forum, sorumlu ve entegre kent ve yapı tasarımı konusunda strateji ve kavramların geliştirilmesi için, mimarlar topluluğu ve toplumun ilgi duyan diğer kesimlerinin bir araya gelip sunum ve değerlendirmeler yapacağı bir platform oluşturdu. Forum toplantısı boyunca mekânda çeşitli film gösterimleri, sergiler, atölye çalışmaları ve sürdürülebilir mimarlık örneklerine ilişkin bir ödül programı da düzenlendi.

UIA ayrıca İklim Zirvesi'ne sunmak üzere "**Tasarımla Sürdürülebilirlik**" başlıklı bir bildirme de hazırladı. Bildirme, UIA'nın iklim değişikliğinin yapıları çevre üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak veya tersine çevirmek konusundaki hissettiği sorumluluğu vurguluyor. Dünya mimarlarının tasarımları aracılığıyla çevresel etkiyi minimuma indirebilecekleri ve sürdürülebilir bir çevreye katkıda bulunabileceklerini belirtiyor. UIA bu bildirmeyle, Kopenhag Zirvesi süresince geliştirilecek fikirlerin UIA 2011 Tokyo Kongresi'ne taşınacağını ve bu konuda bir stratejik bir politika belgesinin kabul edileceğini duyuruyor. Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) ise Kopenhag Zirvesi'ne sunduğu mesajda, liderleri mimarlığın iklim değişikliğinin etkilerini azaltmada önemli ve güçlü bir araç olduğunu kabul etmeye çağırarak, zirvede alınacak ve yapı sektörünü etkileyecek bağlayıcı kararların mimarlıkla doğrudan ilgili olduğunu vurguladı. ACE, zirveye gönderdiği mesajla birlikte 24 Eylül 2009'da Brüksel'de, mimarlık ve sürdürülebilirlik temasıyla düzenlediği seminer sonucunda kabul edilen "**Mimarlık ve Sürdürülebilirlik Hakkında ACE Bildirgesi ve Politika Belgesi**"ni de COP-15'e ilettiler. Bu bildirme ve politika belgesi, ACE'nin temsil ettiği 480.000'in üzerindeki Avrupalı mimar adına, mimarlık mesleğinin iklim değişikliğiyle mücadele konusunda üstlenebileceği rolleri açıklıyor ve Avrupa kurumlarının iklim değişikliği politikaları bağlamında mimarlık mesleğinin pozisyonunu özetliyor.

Kopenhag zirvesinden yaklaşık bir hafta önce Stockholm'de düzenlenen Avrupa Mimarlık Politikası Forumu (EFAP) toplantısında da, mimarlık politikasından sorumlu kamu kurumları, mimarlık örgütleri ve kültür kurumları COP-15'e yönelik mesajlarını bir bildirme olarak sundular. **EFAP Stockholm Bildirgesi**, liderlerden 2050 yılına kadar karbon emisyonlarının dengeli hale getirilmesi için bağlayıcı kararlar alma-

larını talep ediyordu. Ayrıca, mevcut yapıların büyük bir bölümünün 2050 itibarıyla karbon nötr hale gelecek şekilde yenilenmesi, karbon nötr teknoloji, bilgi ve becerilerin gelişmekte olan ve çıkış yapan ekonomilere aktarılması, insanların yaşam kalitesini daha artıran kompakt yerleşimlerin özendirilmesi ve kendi kendini sürdürebilen ve yaşanabilir topluluklara yatırımın teşvik edilmesi konularında bağlayıcı kararlar alınmasını istiyordu.

UIA'nın Kopenhag'daki etkinlikleri hakkında bilgi almak için:

www.uia-architectes.org/cop15_en.html

UIA'nın "Tasarımla Sürdürülebilirlik" başlıklı Kopenhag Bildirgesi'ne Türkçe olarak ulaşmak için:

www.mo.org.tr/UIKDocs/uiakopenhag.pdf

ACE'nin Mimarlık ve Sürdürülebilirlik Hakkında ACE Bildirgesi ve Politika Belgesi'ne Türkçe olarak ulaşmak için:

www.mo.org.tr/UIKDocs/acesurdurulebilirlik2009.pdf

EFAP'ın Stockholm Bildirgesi'ne Türkçe olarak ulaşmak için:

www.mo.org.tr/UIKDocs/efapstockholm.pdf

UIA ve Dünya Yeşil Bina Konseyi Mutabakat Antlaşması İmzaladı

Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) ve Dünya Yeşil Bina Konseyi (*World Green Building Council – WGBC*) 18 Ocak 2010 tarihinde Avustralya'nın Sidney kentinde düzenlenen UIA Konsey toplantısı sırasında bir Mutabakat Antlaşması imzaladı.

Bu anlaşma, ortaklık kurarak birlikte enerji verimliliğinin geliştirilmesine ve dünya çapındaki büyük kentlerde sera gazı emisyonlarının azaltılmasına katkıda bulunmaya karar veren iki organizasyon arasındaki işbirliğinin şartlarını tanımlıyor. Bu anlaşmayla, UIA ve WGBC, düzenli bilgi alışverişi yoluyla mimarlık, kentsel tasarım ve yönetim bakımlarından yeşil bir yapıyı çevrenin oluşturulmasına ve sürdürülebilir karbon nötr bir toplum yaratılmasına katkıda bulunacaklar.

WGBC, Ulusal Yeşil Bina Konseylerini birleştiren uluslararası bir koalisyonudur. Yapı endüstrisinin tümünü temsil eden WGBC, bu alanda uluslararası bir forum sağlamanın yanı sıra, pazarın yüksek perfor-

manslı binalardan oluşan yeni bir yapı anlayışına yönelmesine yardımcı olur, bu alanda güçlü ve etkinliği kanıtlanmış araçlar sunar ve bina endüstrisinin bir bütün olarak bilgi ve becerisini dönüştürmesini sağlar.

WGBC hakkında daha detaylı bilgi için bakınız:

www.worldgbc.org

Europa Nostra Avrupa Kültürel Miras Zirvesi İstanbul'da Toplanıyor

53 ülkeden 230 kuruluş, 160 asosye üye kuruluş ve 1500'e yakın bireysel üyesi ile birlikte Türkiye Mimarlar Odası'nın da üye olduğu Avrupa Kültürel Miras Kuruluşları Federasyonu (Europa Nostra) her yıl düzenlediği Genel Kurul ve paralel etkinliklerini bu yıl 8-12 Haziran 2010 tarihleri arasında İstanbul'da düzenliyor.

Avrupa Birliği Kültürel Miras Ödül Töreni, Kültürel Miras Forumu, Kültürel Mirasın Korunmasında Örneğin Gücü – Avrupa'da En İyi Uygulamalar Sergisi, Kültürel Miras Sivil Toplum Kuruluşları Buluşması ve 2010 yılı Genel Kurulunun gerçekleşeceği Avrupa Kültürel Miras Zirvesi hazırlıkları sürüyor.

Avrupa'da Kültürel Miras alanında sivil toplumun sesi olarak 1963'ten beri çalışma yürüten ve Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi ile UNESCO'nun yakın ortağı olarak çalışan Europa Nostra'nın Türkiye'de yapacağı zirve için yapılan hazırlık toplantılarının ilki 10 Aralık 2009 tarihinde Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, Yıldız Sarayı Dış Karakol Binası'nda gerçekleştirilmişti. 6 toplantıdan oluşacak olan tanıtım toplantılarının dördüncüsü, 16 Şubat 2010 Salı günü, "Basın-Yayın Mensuplarıyla Danışma Toplantısı" başlığı ile İstanbul Araştırmaları Enstitüsü'nde gerçekleştirildi.

Bu toplantı dizisinin ardından "Sivil Toplum Kuruluşları Deneyim Aktarma Toplantıları" başlıyor:

- 10 Nisan 2010 (Erfgoed Nederland ve Hollanda İstanbul Başkonsolosluğu ile)
- 20 Nisan 2010 (İstanbul, Fransız Kültür Merkezi ile)
- 7 Mayıs 2010 (Alman Arkeoloji Enstitüsü ile)
- 22 Mayıs 2010 (British Council İstanbul ile)

Europa Nostra'nın her yıl Avrupa Komisyonu ile birlikte verdiği Avrupa Mirası Ödülleri en önemli etkinliklerinden birini oluşturuyor. Bu ödül programı, Avrupa genelinde kültürel mirası koruyan en başarılı uygulamaları desteklemek üzere, yüksek standartlı koruma uygulamalarının teşvik edilmesi, sınır ötesi bilgi-beceri alışverişinin özendirilmesi ve kültürel miras alanındaki örnek girişimlerin önünün açılmasını amaçlıyor. Bugüne kadar farklı kategorilerde 10 ödül alan Türkiye'nin bu yıl da ödüle aday projeleri bulunuyor. İlk ödülünü 1979 yılında Malta Köşkü Restorasyonu ile alan Türkiye'nin son ödülü geçtiğimiz yıl Kültür Bilincini Geliştirme Vakfı'nın "Kültür Karıncaları" Projesine verildi. Daha önceki ödül ise 2006 yılında, Bursa İpek Fabrikası Araştırmasıyla Dr. Elif Özlem Aydın'a verilmişti. Aynı yıl Sarıca Kilisesi Restorasyonu, Büyük Ödül sahibi ol-

muştu. Mübadiller Vakfı ile Mimarlar Odası'nın gerçekleştirdiği Ortak Kültürel Miras Programı da 2005 yılında ödüle layık görüldü.

Europa Nostra'nın İstanbul Ofisi, Europa Nostra İstanbul programının gerçekleştirilmesinin ardından "Europa Nostra Türkiye"nin kurulmasını, Türkiye'de bugün 6 olan üye kuruluş sayısının 25'e, 13 olan kişisel üye sayısının 100'e çıkartılmasını hedefliyor ve Türkiye'deki kuruluşların desteğini bekliyor.

Etkinlik programıyla ilgili daha ayrıntılı bilgi için:

www.europanostraistanbul2010.org

Europa Nostra hakkında ayrıntılı bilgi için:

www.europanostra.org

AVRUPA KOMİSYONU BİLDİRİM BELGESİ: Komisyon'un Mimarlık Politikası Rehberi

Brüksel, 23 Eylül 2009
C(2009)7032 final

Çeviri: Zeynep Çiğdem Uysal

Avrupa Komisyonu tarafından kabul edilerek kamuoyuna duyurulan bu politika belgesi, Komisyon'un kendi yapıları için izleyeceği mimarlık politikasını tariflemesi ve bu yapılarda kaliteyi artırma isteğini göstermesi açısından önem kazanıyor. Avrupa Komisyonu'nun ofis yapıları, Brüksel ve Lüksemburg'da Avrupa kurumlarının bulunduğu bölgelerdeki yapıların büyük bir bölümünü oluşturuyor. Uzun bir süre bu yapılar kiralama yöntemiyle kullanılırken, Avrupa Komisyonu son dönemlerde yapıları satın alarak ve hatta inşa ederek, yönetimini elinde bulundurma yaklaşımını benimsemeye başladı. Komisyon'un ofis binalarına yerleşirken izleyeceği ilkeler, daha önce konuyla ilgili yayınlanan bir bildirimde belirlenmişti. Komisyon'un mimarlık politikasının ana hatlarını ortaya koyan bu yeni belge ise, Komisyon'un mimari kaliteye dair dilek ve isteklerini açıklıyor, ofis yapılarıyla ilgili açılacak mimari yarışmalar için referans oluşturuyor. Politika rehberi, özellikle yapılarda enerji verimliliğinin ve yapıların elde edilmesinde yarışma mekanizmasının kullanılmasının önemini vurguluyor. Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE), bu politika belgesini memnuniyetle karşıladı ve Komisyon'un kamunun öncü rolünü vurguladığı bu yaklaşımın, hem uluslar hem de Avrupa ölçeğinde diğer kamu kurumlarına örnek olması dileğinde bulundu.

Politika belgesinin orijinaline ulaşmak için:

www.mo.org.tr/UIKDocs/komisyonmimarlikpolitikasi.pdf

Belgenin Türkçe çevirisine dijital ortamda ulaşmak için:

www.mo.org.tr/UIKDocs/commissionarchpolicy.pdf

KOMİSYON'UN MİMARLIK POLİTİKASINA DOĞRU

1. GİRİŞ

Eylül 2007'de Komisyon, Brüksel ve Lüksemburg'daki bölümlerinin yapılara yerleştirilme sürecini düzenlemeyi amaçlayan yeni bir bildirim belgesini kabul etti.¹ Bu karar, bir dizi görevi de beraberinde getirdi. Bu görevlerden biri, bildirimde ortaya koyulan politika ilkelerinin doğru uygulanmasını sağlamak için bu mimarlık politikası rehberinin hazırlanmasıydı.

2. BELGENİN ARKA PLANI

Bu rehberin amacı Komisyon'un mimarlık politikasının ana hatlarını belirlemektir. Komisyon'un bina politikasını uygulayan tüm yetkililerin bu belgeyi göz önüne alması gerekir.

Rehber, AB Konseyi'nin 12 Şubat 2001 tarihli Kent- sel ve Kırsal Çevrede Mimari Kalite Konusundaki Kararı'nda² belirttiği isteklere de referans vermektedir. Ayrıca 13 Aralık 2008 tarihinde AB Konseyi tarafından kabul edilen; Komisyon'u "tüm politika, önlem ve programlarında mimari kalitenin ve mi-

¹ COM(2007) 501, 5.9.2007.

² 2001/C 73/04, OJ C 73, 12.2.2001, p. 6. Ç.N. Belgeye Türkçe olarak ulaşmak için: www.mo.org.tr/UIKDocs/AVRUPA.pdf

marlık hizmetinin kendine özgü doğasını dikkate almaya” ve “mimarlık, kent planlama ve peyzaj planlamada sürdürülebilir gelişim konusundaki yenilikleri ve denemeleri cesaretlendirmeye” çağıran Mimarlık ve Kültürün Sürdürülebilir Kalkınmaya Katkısı Hakkındaki Sonuç Belgesi’ne³ bir cevap niteliğindedir.

Rehber, Brüksel ve Lüksemburg’daki binalara ilişkin olarak Komisyon’un uyması gereken kural ve prosedürleri tanımlayan bir dizi belgenin bir parçasını oluşturur. Tüm bu belgeler, yetkin pazar aktörlerinin kullanımına sunulacak, bina prosedürleri konusunda şu anda hazırlanmakta olan bir bilgi rehberine⁴ dâhil edilecektir.

Rehber, mimarlıkta kalite sağlama hedefine ilişkin olarak, Komisyon’un kullandığı tüm binaların teknik kalitesini ve standartlara uygunluğunu garanti etmek için hazırlanmış Standart Bina Kılavuzu (*Manual of the Standard Building – MIT*)⁵ belgesini de tamamlamaktadır. Komisyon’un bir şekilde dâhil olduğu tüm mimari ya da diğer türlü yarışmaların düzenlenmesinde bir referans olarak kullanılmalıdır. Bu nedenle, ağırlıklı olarak yeni binalarda ve var olan binaların büyük ölçekli tadilatlarında kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Bu şekilde, emlak piyasası paydaşları için bir referans olacak ve Komisyon’un mimari kaliteye dair dilek ve isteklerinin bilinmesini sağlayacaktır. Bu rehber, Komisyon’un Brüksel ve Lüksemburg’da yerleşeceği yeni binalar için geçerli olacak ve uygun olduğu hallerde, yürütme ajanslarının (*executive agencies*) kullandığı binalara da uygulanabilecektir. Komisyon delegasyonları ve temsilcilikleri içinse geçerli değildir, ama onlar da isterlerse bu rehberi referans olarak kullanabileceklerdir.

Komisyon, diğer Avrupa kurumlarını da bu belgeden haberdar edecek ve belgeyi istedikleri takdirde onlara temin edecektir. Komisyon bünyesinde mimarlık politikasını uygulamakla görevli organlar, Brüksel için Brüksel Altyapı ve Lojistik Ofisi (OIB), Lüksemburg için Lüksemburg Altyapı ve Lojistik Ofisi’dir (OIL). Yönetim Genel Müdürlüğü uygulamayı denetlemekten sorumludur.

Bu rehber üzerinde zamanla değişiklikler yapılacaktır. Komisyon’un ihtiyaçlarına ve mimarlıktaki değişikliklere uyarlanabilmesi için rehberin belirli aralıklarla kontrol edilmesi gereklidir.

3. MİMARİ KALİTE

Mimarlık politikası, genel olarak mimari kalite kavramı, özel olarak da her binanın tekil olarak mimari kalitesi esas alınarak oluşturulmuştur. Bu kavramın karmaşıklığına ve öznel doğasından kaynaklanan tanımlama sorununa rağmen, bir binanın yaşam çevrimi boyunca göz önüne alınması gereken bir dizi temel ilkeyi tanımlamak ve bu belgede ortaya koymak mümkündür.

Bu bağlamda, bu ilkelerin birbirine bağlı ve evrimleşen doğası özellikle önemlidir. Bu ilkeler, aşağıda sözü edilen “iyi uygulama örnekleri” ile aynı anda ele alınmalıdır. Onları değerlendirmekte kullanılacak araçlar, her bir durum için özel olarak oluşturulacaktır - örneğin çeşitli mimarlık yarışmalarının hazırlanıp düzenlenmesi gibi.

Bu referans ilkelerine dayalı fikirler edinmek için yarışmalar düzenlemek, hem saydam bir programın tanımlanmasına ve gözlemlenmesine olanak verecek, hem de ekonomik değer açısından mümkün olan en iyi sonuçların alınmasını sağlayacaktır.

4. ON REFERANS İLKESİ

4.1. Kentsel Bütünleşme

Komisyon’a ait binalar, yer aldıkları kentsel çevreyle uyum içinde olmalı ve onunla bütünleşmelidirler. Kentte, ofis, konut ve ticari fonksiyonların birleşiminden oluşan dengeli bir karışım sağlanmasına özen gösterilmeli, ayrıca kültürel ve sosyal bütünleşmeyi kolaylaştıran kamusal alanların teminine önem verilmelidir.

4.2. Erişilebilirlik ve Dolaşım (Mobilite)

Komisyon binalarının, Komisyon’un çevre dostu ulaşımı (yürüme, bisiklete binme ve toplu taşıma gibi) desteklemeyi ve cesaretlendirmeyi amaçlayan dolaşım (mobilite) politikasına ve “herkes için tasarım” ilkesine uygun olması gereklidir. Komisyon binaları toplu taşıma ile kolayca erişilebilir nitelikte olmalı ve hareket kabiliyeti az olan kişiler için kullanılabilir ve ulaşılabilir olmalıdır. Gelecekte yapılacak olan binaların da, Komisyon’un merkez binalarına, diğer bazı Avrupa kurumlarına ve sosyal altyapıya yakın ve/veya kolayca erişilebilecek nitelikte olması gereklidir.

4.3. Çevreye ve Enerji Verimliliğine Saygı

Çevreye saygı ve enerji tüketiminin azaltılması Komisyon’un temel hedeflerinden birini oluşturur. Eko-Yönetim ve Denetleme Şeması’nı (*Eco-Management*

3 2008/C 319/05, OJ C 319, 13.12.2008, s. 13. Ç.N. Belgeye Türkçe olarak ulaşmak için: www.mo.org.tr/UIKDocs/konseykultursonucbelgesi.pdf

4 www.ec.europa.eu/civil_service/audience/real_estate/index_en.htm

5 Standart Bina Kılavuzu, binalarla ilgili bölümlerin (OIB ve OIL, Yönetim Genel Müdürlüğü) ve personel temsilcilerinin fikirlerine uygun olarak hazırlanan bir belgedir. Daha detaylı bilgi için bakınız: www.ec.europa.eu/civil_service/audience/real_estate/index_en.htm

and Audit Scheme-EMAS)⁶ Brüksel ve Lüksemburg'daki tüm binalarını içerecek şekilde genişletmesi Komisyon'un bu alandaki çabalarından biridir.

Bu bağlamda, gelecekte yapılacak tüm Komisyon binaları en sıkı enerji verimliliği parametrelerine uymalıdır. Örneğin:

- Her bina küresel enerji anlayışına uygun olarak tasarlanmalıdır.
- Hava kirliliğine yol açan emisyonlar azaltılmalıdır.
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı cesaretlendirilmelidir.

Komisyon, bunlara ek olarak aşağıdaki çevre-dostu önlemleri de teşvik edecektir:

- Üretim, uygulama ve geri-dönüşüm aşamalarındaki (yaşam çevrimindeki) çevresel etkisi düşük malzemelerin kullanılması.
- Binanın - atık yönetimi ve su tasarrufu gibi - sürdürülebilir/çevre dostu kullanımını dikkate alan bir tasarım yaklaşımının benimsenmesi.

Enerji tüketimini azaltmak için, içinde bulunan kentsel çevrenin özellikleri de dikkate alınarak, binanın ve cephelerin yönlenişine özel olarak dikkat edilecektir.

Bu prensiplerin hayata geçirilmesini sağlamak için Komisyon, binaların enerji performansını ölçmekte kullanılan en gelişmiş yöntemlerden yararlanabilecektir.⁷

4.4. İnşaat Kalitesi ve Esenlik

Komisyon, inşaat kalitesine ve inşaatın nasıl gerçekleştirildiğine özel bir önem vermektedir.

Binalar Avrupa'da yürürlükte olan kural ve standartlara – özellikle de şu anda yürürlükte olan İnşaat Malzemeleri Yönetmeliği⁸ ve Avrupa Kodları'na⁹ (Eurocodes) uygun olarak tasarlanmalı ve inşa edilmelidir.

Malzeme seçimi ve uygulanan teknik çözümler (özellikle cepheler için) binanın bakımını, sürdürülebilirliğini ve yaşlanma hızını etkilediklerinden özellikle önemlidir.

Mimari anlayış, havanın kalitesi, aydınlık gibi faktörlerin tümü bina sakinlerinin sağlığını ve esenliğini sağlamaya yardımcı olmalıdır. Bina tasarımı, kimlik ve imaj yaratmanın yanı sıra, özellikle kullanıcı dostu olmaya ve "ait olma hissi" yaratmaya odaklanmalıdır..

4.5. Yenilik

Komisyon, mimarlığın ve kentsel bütünleşmenin çeşitli yönleriyle ilgili (değişik teknolojiler, malzemeler, işlevsellik ve düzenleme gibi) yeni fikir ve buluşların geliştirilebilmesi için her türlü çabayı gösterecek ve bunu özellikle enerji tasarrufu elde etmek ve çevreye saygı duyulmasını sağlamak amacıyla kullanacaktır.

4.6. Amacın Açıklığı ve Binaların Anlaşılabilirliği

Binaların hem oturanlar hem de ziyaretçiler tarafından kolay kullanılabilir ve kolayca anlaşılabilir olmasını sağlamak için kütlelerin dağılımı açık ve anlaşılır olmalı ve yapıyı çevre dengeli bir şekilde kurmalıdır.

4.7. Estetik Boyut ve Görünüş

Son derece öznel doğası nedeniyle estetik boyuta değer biçmek oldukça zordur. Ama bir binanın estetik değerini ve onun kullanıcıları üstündeki etkisini dikkate almak – işlevsel gereklilikleri akıldan çıkarmaksızın - her zaman için önemlidir. Estetik değer kendi içinde değil, binanın bağlamıyla ilişkili olarak değerlendirilmelidir.

Komisyon, binanın görünüşünün, binanın işlevi ve bulunduğu kentsel çevre içindeki rolü hakkında fikir vermesi gerektiğini düşünmektedir. Buna göre, bina bir imajı yansıtmalı ve belirli değerleri sergilemelidir.

Komisyon binalarının verdiği mesajın, Avrupa'nın entegrasyon süreci ve bu süreçte yer alan kurumların çalışma prensipleri ve değerleriyle uyum içinde olmasına özel önem verilmelidir.

Bu anlamda Komisyon, binalarının cephe ve kütleleri tarafından yansıtılan imajın, Avrupa projesinin ataklığını, saydamlığını ve dinamizmini yansıtmasını sağlayacak ve bunu kısmen ince, eğimli çizgilerden yararlanarak yapacaktır. Bununla birlikte, kullanılan

6 Ç.N. EMAS, AB tarafından geliştirilmiş ve kabul edilmiş olan, şirketlerin ve kuruluşların çevresel performanslarını ölçmek ve geliştirmek için kullanılan bir araçtır. Daha ayrıntılı bilgiye Avrupa Komisyonu'nun ilgili sayfasından ulaşılabilir: ec.europa.eu/environment/emas

7 Bunun için geliştirilmiş genel bir Avrupa metodu olmadığı için BREEAM (İngiltere), HQE (Fransa) ve DGNB (Almanya) gibi yapı değerlendirme ve sertifikasyon sistemleri kullanılabilir.

8 21 Aralık 1988 tarihli Konsey Direktifi 89/106/EEC: ec.europa.eu/enterprise/sectors/construction/documents/legislation/cpd/index_en.htm

9 Eurocodes, binaların ve mühendislik yapılarının tasarımı, boyutu ve gerekçeleri hakkındaki Avrupa standartlarını içerir. Avrupa'nın çeşitli yerlerinde yürürlükte olan benzeri kurullar arasındaki uyum eksikliğini telafi etmeyi amaçlar ve gelecekte yasal olarak yürürlüğe gireceği düşünülen bir dizi teknik kurullar içerir:

eurocodes.jrc.ec.europa.eu/home.php

malzeme türü gibi çeşitli faktörler üzerinde etkisi olan güvenlik kısıtlamalarına da gerekli özeni gösterecektir.

4.8. İşlevsellik, Modülerlik ve Esneklik

Komisyon binaları, işlevsel, modüler ve esnek olmalıdırlar. Böylelikle mümkün olduğunca uyumlu ve uyarlanabilir olurlar.

- İşlevsellik: Binalar, iç dolaşımın ve giriş-çıkış akışının (örneğin ziyaretçilerin ve tedarikçi firmaların giriş-çıkış akışı) verimli yönetimini sağlayarak, bina içi iletişimi kolaylaştırmalıdırlar.

Yüzey kullanımı açısından yüksek bir verimlilik oranıyla mevcut alanların en uygun şekilde kullanılması mümkün kılınacaktır.

- Modülerlik ve esneklik: İç mekânların kolaylıkla yeniden düzenlenebilmesini sağlayabilmek için binalar mümkün olduğunca modüler olmalıdır. Kullanılış şekillerini değiştirip, uyarlamak kolay olmalıdır. Örneğin, ek ihtiyaçlar, teknolojik gelişmeler, çalışma yöntemlerindeki değişiklikler veya bölümlerin yeniden düzenlenmesi gibi farklı gereksinimler söz konusu olduğunda, mekânlar genişletilmeye olanak sağlamalıdır.

Böyle bir esneklik, yer kullanımı açısından yeniliklere açık bir çalışma ortamı oluşturulmasına olanak tanırken, verimlilik ve esneklik için de uygun bir ortam oluşturur.¹⁰ Bu özellikleri göz önüne almak, zaman içinde Komisyon binalarında değişiklikler yapıldığında binalara gereken esnekliği sağlayacaktır.

4.9. Maliyetler

Komisyon, yatırım, kullanım ve bakım maliyetlerinde genel bir azalma sağlayacak, mevcut ve gelecekteki harcamalara kısıtlama getirecek bir mimari yaklaşım belirlemeyi amaçlamaktadır.¹¹

Bir binanın mimari kalitesi, toplum bütçesinden çıkan ve bu nedenle de sürdürülebilir ve savunulabilir olması gereken orta ve uzun vadeli yatırımlara uygun nitelikte olmalıdır.

4.10. Uyum: Ortak Bir Bağ

Komisyon'un kullandığı tüm binaları ve bina gruplarını birbirine bağlayan sembolik bir bağ kurulması, Komisyon'u kentte daha görünür ve fark edilir kıla-

caktır. Bu sembol, gelecekteki tüm binalara ve mümkün olduğunca, Komisyon'un orta ve uzun vadede kullanmayı planladığı mevcut binalara da uygulanabilir nitelikte olmalıdır. Bu konuyla ilgili fikirler elde etmek amacıyla, 2009 yılında, Avrupa çapındaki mimarlık, sanat ve tasarım enstitüleri arasında bir yarışma düzenlenecektir.

5. BAŞARILI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Uygun bir şekilde tanımlanmış programlara erişim imkânı sağlanması, proje süreçlerinin doğru izlenmesi ve fikir elde etmek amacıyla açılan yarışmaların düzenlenmesinde çeşitli mekanizmaların sistematik kullanımı mümkün kılınırsa, mimari kaliteye ulaşmak daha kolay olacaktır.

5.1. Mimari Program ve Denetim

Bir projenin başarısını belirleyen önemli aşamalardan biri, tasarımdan önce bir mimari programın tanımlanmasıdır. Mimari program şu dört maddeyi içermelidir: mimari anlayış, mekânsal boyut (iletişim), işlevsellik (ihtiyaçlar) ve teknoloji. Komisyon, projenin tanımlama ve denetleme süreçlerine dâhil edilmelidir. Eğer bir bina, kullanımına başladıktan sonra, önceden tanımlanmış programının gereklerini yerine getiriyorsa, bu kaliteli bir sonucun garanti-sidir.

5.2. Fikir Yarışması

Komisyon, COM(2007) 501 sayılı bildirim belgesinde belirttiği gibi, mimari kaliteyi garanti etmek için, tüm büyük arazi gelişimi projelerinin yapımı öncesinde, mimarlık alanında ya da başka alanlarda Avrupa çapında yarışmalar düzenlenmesi gerektiğini düşünmektedir. İlke olarak, tüm yeni binaların ve var olan binaların büyük ölçekli tadilatlarının da bu şekilde gerçekleştirilmesi planlanmıştır.

Yarışma seçim kurullarında yer alacak kişilerin belirlenmesine de özel önem gösterilmelidir. Bu kurulların disiplinler arası olmasına ve kurul üyelerinin uygun niteliklere sahip olmasına dikkat edilmelidir.

Bu tutumun benimsenmesi ek maliyetlere yol açmamalıdır. Dahası, binanın yaşamı boyunca geçerli olacak - mali durum, kalite, işlevsellik ve verimlilik gibi - faktörlerce sağlanacak kazançlar dikkate alınmalıdır.

¹⁰ Bu bağlamda, çalışma köşelerinin tasarımı, ergonomisi ve kalitesine de özel önem verilecektir.

¹¹ Örneğin: Daha az sayıda bina girişi, temizlemesi kolay cepheler, bakımı kolay makineler vb.

UIA Kopenhag Bildirgesi: Tasarımla Sürdürülebilirlik

7 Aralık 2009

Çeviri: Tuğçe Selin Tağmat

Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA), BM İklim Değişikliği Konferansı'na resmî gözlemci üye statüsünde katıldı. Bu kapsamda UIA, 7-12 Aralık 2009 tarihleri arasında, konferansa paralel olarak "Tasarımla Sürdürülebilirlik" (*Sustainable by Design*) başlıklı bir Açık Forum etkinliği düzenledi. Kopenhag'da bulunan Danimarka Kraliyet Sanat Akademisi'nin Mimarlık Okulu'nda düzenlenen forum, sorumlu ve entegre kent ve yapı tasarımı konusunda strateji ve kavramların geliştirilmesi için, mimarlar topluluğu ve toplumun ilgi duyan diğer kesimlerinin biraraya gelip sunum ve değerlendirmeler yapacağı bir platform oluşturdu. UIA ayrıca İklim Zirvesi'ne sunmak üzere "Tasarımla Sürdürülebilirlik" başlıklı bir bildirme de hazırladı. Bildirme, UIA'nın iklim değişikliğinin yapı çevre üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak veya tersine çevirmek konusundaki hissettiği sorumluluğu vurguluyor. Dünya mimarlarının tasarımları aracılığıyla çevresel etkiyi minimuma indirebilecekleri ve sürdürülebilir bir çevreye katkıda bulunabileceklerini belirtiyor. UIA bu bildirmeye, Kopenhag Zirvesi süresince geliştirilecek fikirlerin UIA 2011 Tokyo Kongresi'ne taşınacağını ve bu konuda bir stratejik bir politika belgesinin kabul edileceğini duyuruyor.

UIA'nın Kopenhag'da yürüttüğü çalışmalara ilişkin ayrıntılı bilgi için:

www.uia-architectes.org/cop15_en.html

UIA Kopenhag Bildirgesi'ne İngilizce olarak ulaşmak için:

www.mo.org.tr/UIKDocs/uiacop15.pdf

Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) dünyamızı Tasarımla Sürdürülebilir hale getirmeye kendini adanmıştır. 1993 yılındaki UIA Dünya Kongresi'nde kabul edilen "Sürdürülebilir bir Gelecek İçin Karşılıklı Bağımlılık Bildirgesi" ve Haziran 2008'deki UIA Dünya Kongresi'nde kabul edilen "Sürdürülebilirlik ve Kültürel Çeşitlilik Bildirgesi"¹ aşağıdaki konuların altını çizmiştir:

Yapı ve inşaat endüstrileri, yapı çevreyi yaratma, değiştirme veya ortadan kaldırmaya ilişkin süreçler

ve yapıların tüm yaşam döngüsü boyunca yapılan işlemler, bugünkü iklim değişikliğiyle ilgili sorunumuzun çözümü konusunda sahip olduğumuz fırsatların neredeyse yarısını oluşturmaktadır. Buna ek olarak, gıda, su ve atık yönetim sistemlerinin çevresel etkisi de yapı çevremizin biçimi ve işleyiş özellikleri tarafından belirlenmektedir.

1980'lerde çevresel odak noktası enerji ve teknik çözümler üzerindeydi. Bugün sorunlarımızın çözümü için yalnızca teknolojinin yeterli olmadığını bili-

¹ Ç.N. UIA Bildirgeleri'ne Türkçe olarak ulaşmak için: www.mo.org.tr/UIKDocs/uiabildirgeleri.pdf

En son UIA Bildirgesi olan 2008 tarihli UIA Torino Manifestosu için: www.mo.org.tr/UIKDocs/torinomanifestosu.pdf

yoruz; hem sürdürülebilirlik hem de herkes için yüksek bir yaşam kalitesini sağlamak için bütüncül bir yaklaşım geliştirmemiz gereklidir.

UIA'nın Hedefleri

UIA yapılı çevrenin küresel iklim üzerindeki olumsuz etkisini azaltmak veya tam tersine çevirmek konusunda kendini sorumlu hissetmektedir. UIA, Kopenhag'da gerçekleştirilen BM İklim Değişikliği Konferansı'nda Tasarımla Sürdürülebilirlik stratejisini başlatmaktadır. Bunun bir sonraki adımı, 2011'de Tokyo'da düzenlenecek olan UIA Dünya Kongresi ve Genel Kurulu sırasında konuyla ilgili birtakım uygulama programlarının kabul edilmesi olacaktır.

UIA, aşağıdaki konularda çalışacaktır:

- Yapı tasarımı, kentsel tasarım ve bölgesel planlamanın toplumun çevresel etkisini nasıl etkilediği ve sürdürülebilir gelişime nasıl katkıda bulunabileceği konusunda mimarlar, mühendisler, işverenler, yatırımcılar, müteahhitler, kamu otoriteleri ve toplumun genelindeki bilincin ve pratik bilgi akışının geliştirilmesi;
- Milenyum Kalkınma Hedefleri'ne hizmet edilmesi ve hem geçmişten gelen akıldan yararlanarak hem de yeni fikirlere açık olarak tüm insan toplulukları için yaşam kalitesinin geliştirilmesi;
- Diğer paydaşlarla işbirliği içinde, sürdürülebilir mimarlık ve yapılı çevreyle ilgili net hedefler, kriterler ve yöntemler getiren küresel bir kılavuz oluşturulması;
- Farklı iklimsel, politik, sosyal ve kültürel bağlamlardaki bilgi, strateji ve yöntemleri geliştirerek, "Tasarımla Sürdürülebilirlik" yaklaşımını evrensel bir mimari kavram haline getirmek;
- UNESCO-UIA Mimarlık Eğitimi Şartı'na da uygun bir şekilde, mevcut akademik ve mesleki gelişim programları içinde, sürdürülebilirliğe ilişkin daha yoğun ve iyi bir eğitim ve gelişim aranması.

TASARIMLA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Yapıların, peyzajın, doğal çevrenin ve altyapıların, sürdürülebilir bir geleceğin sürekli olarak elde edilebilmesi için gerekli öğeler olduğu akılda tutulmalı ve mimarlıkta en küçük ölçekten kentsel ve bölgesel planlama ölçeğine kadar bütüncül ve bütünleşmiş yöntemler kullanılmalıdır.

Biçimlerin, geometrinin ve mekânsal stratejilerin dikkatli ve düşünceli şekilde tasarlanması ve aynı zamanda doğru malzemelerin, ekipmanların ve işlevsel örgütlenmenin kullanılması kaynak kullanımı, sera gazlarının salınımı ve bütün olarak çevresel etkinin % 50-80 oranında azaltılmasını sağlayabilir.

Strateji

Tasarımla Sürdürülebilirlik:

- Projenin ilk aşamalarında başlar ve tüm paydaşların katılımını gerektirir: işverenler, tasarımcılar, mühendisler, kamu otoriteleri, müteahhitler, bina sahipleri, kullanıcılar ve toplum.
- Yaşam Döngüsü Analizi ve Yönetimi'ni kullanarak, inşaatın ve gelecekteki kullanım sürecinin tüm yönlerini biraraya getirir;
- Tasarım aracılığıyla enerji verimliliğini en iyi düzeyde elde etmeye çalışır. Yenilenebilir enerjiler, yüksek performans ve çevreye uyumlu teknolojileri projenin kavramsal yapısına mümkün olan en pratik ölçüde entegre eder.
- Mimarlık ve planlama projelerinin karmaşık bir interaktif sistemin bir parçası olduğunu, daha geniş bir yakın çevreyle ilişki içinde olduğunu ve toplumun mirası, kültürü ve günlük hayatına ilişkin sosyal değerlerini yansıttığını kabul eder.
- Sağlıklı yapılar için sağlıklı malzemeleri, ekolojik ve sosyal olarak saygılı bir arazi kullanımını ve ilham verici, olumlayıcı ve asilleştirici bir estetik duyarlılığı tercih eder.
- Karbon ayak izlerini, zararlı maddeleri ve teknolojileri ve yapılı çevrenin doğal çevre üzerinde insanlar aracılığıyla yarattığı tüm diğer yan etkileri ciddi bir biçimde azaltmayı amaçlar.
- Yaşam kalitesini geliştirmek, hem yerel hem küresel ölçekte eşitliği teşvik etmek, ekonomik refahı güçlendirmek ve toplumun katılımı ve gücünü fırsata çevirmek için çalışır.
- Tüm insanların yerel ve küresel ölçekte karşılıklı bağımlılığının farkındadır. Kentsel nüfusun, yaşam destek sistemleri için (temiz su ve hava, gıda, barınak, iş, eğitim, sağlık, kültürel fırsat ve benzeri gibi konularda) entegre, karşılıklı bağımlı ve sürdürülebilir bir kırsal-kentsel sisteme ihtiyacı olduğunu kabul eder.
- Kültürel çeşitliliğin bir paylaşım, yenilik ve yaratıcılık kaynağı olarak en az doğal biyoçeşitlilik kadar önemli olduğunu belirten UNESCO kararını destekler.

Uygulama

UIA Konseyi, Sürdürülebilir Gelecek İçin Mimarlık Çalışma Programı'nın çalışma kapsamını genişleterek, Tasarımla Sürdürülebilirlik Stratejisi'ni uygulamak için pratik yöntemleri geliştirmek üzere uluslararası bir proje ekibi kurulmasına karar vermiştir. UIA, 124 üye ülkesinin tümüyle birlikte, Tasarımla Sürdürülebilir Strateji'nin uygulanması için her ülkenin kendisine özgü ulusal planlar geliştirmeyi amaçlamaktadır. Böylece, Tasarımla Sürdürülebilirlik Misyonu 2011'de Tokyo'da düzenlenecek olan UIA Dünya Kongresi'nde başlatılacak ve 2011 Genel Kurulu'nda resmen onaylanacaktır.

EFAP Stockholm Bildirgesi

4 Aralık 2009

Çeviri: Tuğçe Selin Tağmat

Kopenhag zirvesinden yaklaşık bir hafta önce Stockholm'de düzenlenen Avrupa Mimarlık Politikası Forumu (EFAP) toplantısında, mimarlık politikasından sorumlu kamu kurumları, mimarlık örgütleri ve kültür kurumlar COP-15'e yönelik mesajlarını bir bildirge olarak sundular. EFAP Stockholm Bildirgesi, liderlerden 2050 yılına kadar karbon emisyonlarının dengeli hale getirilmesi için bağlayıcı kararlar almalarını talep ediyor. Ayrıca, mevcut yapıların büyük bir bölümünün 2050 itibariyle karbon nötr hale gelecek şekilde yenilenmesi, karbon nötr teknoloji, bilgi ve becerilerin gelişmekte olan ve çıkış yapan ekonomilere aktarılması, insanların yaşam kalitesini daha artıran kompakt yerleşimlerin özendirilmesi ve kendi kendini sürdürebilen ve yaşanabilir topluluklara yatırımın teşvik edilmesi konularında bağlayıcı kararlar bekliyor.

Bildirgenin orijinaline ulaşmak için:

www.mo.org.tr/UIKDocs/stockholmdeclaration.pdf

EFAP etkinlikleri hakkında daha ayrıntılı bilgi için:

www.efap-fepa.eu

Aralık 2009'da Stockholm'de toplanan Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu (EFAP) kabul ettiği aşağıdaki bildirgeyle, Danimarka'nın Kopenhag kentinde düzenlenen 15. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı'ndaki hükümet temsilcilerine mesajlarını iletmektedir.

Forum, yapılı çevrenin atmosferdeki karbon düzeyinin tehlikeli biçimde yükselişindeki rolü ve sorumluluğunun ve dünyanın iklimindeki insan kaynaklı ısınmaya katkısının farkındadır. Forum aynı zamanda, mimarlık ve kardeş disiplinlerinin, küresel iklim değişikliğinin etkilerini azaltma ve dünyanın yaşama ve çalışma çevrelerini bu değişime uyumlu hale getirme konularında çözüm üretilmesinde rol almak zorunda olduklarını kabul etmektedir.

Forum, Kopenhag toplantısında buluşan Avrupa ve dünya hükümetlerini, aşağıda belirtilen önlemlerin

alınmasını ve böylece 2050 itibariyle küresel karbon emisyonlarının dengelenmesini öngören bir anlaşmaya varmalarını talep etmektedir.

- Dünyada inşa edilen yeni yapıların büyük çoğunluğunun 2020 itibariyle enerji kullanımı açısından karbon nötr olması;
- Mevcut yapı stokunun dönüşümüne ciddi bir yatırım sağlanması ve bu dönüşümde mevcut yapı stokunun 2050 itibariyle enerji kullanımı açısından karbon nötr olmasının amaçlanması;
- Karbon nötr teknoloji, bilgi ve becerilerin tüm dünyada gelişmekte ve çıkış yapan ekonomilere aktarımının zorunluluk haline getirilmesi;
- Yaşayanlar için yüksek bir yaşam kalitesi sağlarken, kentsel yayılma veya bölgesel ve küresel kaynakların tüketilmesi sonucunda yaşam bölgelerini yok etmeyen kompakt topluluklar, kasabalar ve kentlerin gelişiminin desteklenmesi;

- Enerji hâlâ makul ölçüde bolken, esnek, kendi kendini sürdürebilen ve içinde yaşanır topluluklara ve toplulukları destekleyen altyapılara yönelik yatırımların teşvik edilmesi; böylece her geçen gün daha çok aşırı iklim koşullarına maruz kalan, enerji sıkıntısı yaşanan ve ısınan bir dünyada bu tür toplulukların çoğalmasının sağlanması;
- Dünyadaki insanların ve gelecek nesillerin yaşam kalitelerinde ve yaşadıkları, çalıştıkları ve oynadıkları yapıları çevrede iyileşme sağlanması; bununla birlikte, bu yerleşimlerin ve yapıların gezegenin kısıtlı kaynakları üzerinde yarattıkları

etkinin acilen azaltılması konusunda önlemler alınması.

Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu (EFAP), AB üyesi ülkeler ve Avrupa'dan hükümet yönetimleri, meslek örgütleri ve kültürel kurumları biraraya getiren gayriresmi bir ağıdır. Amacı, hem ulusal ölçekte hem de Avrupa düzeyinde yapı, kent ve peyzaj kalitesini -daha geniş anlamda yaşam çevresinin kalitesini- artırmak için tasarlanmış mimarlık politikalarının geliştirilmesi konusunda fikir ve deneyim alışverişi yapmaktır.

Newcastle Gateshead Bildirgesi: “Avrupa’nın Mühendislik Mirasının Geleceğini Koruma Altına Almak”

Çeviri: Tuğçe Selin Tağmat

Bu bildirge, 13 Haziran 2008’de İngiltere’nin kuzedoğusundaki Newcastle Gateshead’de “Avrupa’nın Mühendislik Mirasının Geleceğini Koruma Altına Almak” temasıyla toplanan Europa Nostra Forumu sonucunda kabul edilmiştir. Bildirgede, mühendislik mirasının önemi açıklanmakta, bu miras türünün en az diğer miras türleri kadar ilgiyi hak ettiği vurgulanmaktadır.

Bildirgenin orijinaline ulaşmak için:

www.mo.org.tr/UIKDocs/europanostranewcastle2008.pdf

Aralık 2009’da Stockholm’de toplanan Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu (EFAP) kabul ettiği aşağıdaki bildirgeyle, Danimarka’nın Kopenhag kentinde düzenlenen 15. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı’ndaki hükümet temsilcilerine mesajlarını iletmektedir.

Forum, yapılı çevrenin atmosferdeki karbon düzeyinin tehlikeli biçimde yükselişindeki rolü ve sorumluluğunun ve dünyanın iklimindeki insan kaynaklı ısınmaya katkısının farkındadır. Forum aynı zamanda, mimarlık ve kardeş disiplinlerinin, küresel iklim değişikliğinin etkilerini azaltma ve dünyanın yaşama ve çalışma çevrelerini bu değişime uyumlu hale getirme konularında çözüm üretilmesinde rol almak zorunda olduklarını kabul etmektedir. Forum, Kopenhag toplantısında buluşan Avrupa ve dünya hükümetlerini, aşağıda belirtilen önlemlerin alınmasını ve böylece 2050 itibarıyla küresel karbon emisyonlarının dengelenmesini öngören bir anlaşmaya varmalarını talep etmektedir.

- Dünyada inşa edilen yeni yapıların büyük çoğunluğunun 2020 itibarıyla enerji kullanımı açısından karbon nötr olması;
- Mevcut yapı stokunun dönüşümüne ciddi bir yatırım sağlanması ve bu dönüşümde mevcut yapı stokunun 2050 itibarıyla enerji kullanımı açısından karbon nötr olmasının amaçlanması;
- Karbon nötr teknoloji, bilgi ve becerilerin tüm dünyada gelişmekte ve çıkış yapan ekonomilere

aktarımının zorunluluk haline getirilmesi;

- Yaşayanlar için yüksek bir yaşam kalitesi sağlarken, kentsel yayılma veya bölgesel ve küresel kaynakların tüketilmesi sonucunda yaşam bölgelerini yok etmeyen kompakt topluluklar, kasabalar ve kentlerin gelişiminin desteklenmesi;
- Enerji hâlâ makul ölçüde bolken, esnek, kendi kendini sürdürebilen ve içinde yaşanır topluluklara ve toplulukları destekleyen altyapılara yönelik yatırımların teşvik edilmesi; böylece her geçen gün daha çok aşırı iklim koşullarına maruz kalan, enerji sıkıntısı yaşanan ve ısınan bir dünyada bu tür toplulukların çoğalmasının sağlanması;
- Dünyadaki insanların ve gelecek nesillerin yaşam kalitelerinde ve yaşadıkları, çalıştıkları ve oynadıkları yapılı çevrede iyileşme sağlanması; bununla birlikte, bu yerleşimlerin ve yapıların gezegenin kısıtlı kaynakları üzerinde yarattıkları etkinin acilen azaltılması konusunda önlemler alınması.

Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu (EFAP), AB üyesi ülkeler ve Avrupa’dan hükümet yönetimleri, meslek örgütleri ve kültürel kurumları biraraya getiren gayrresmi bir ağıdır. Amacı, hem ulusal ölçekte hem de Avrupa düzeyinde yapı, kent ve peyzaj kalitesini -daha geniş anlamda yaşam çevresinin kalitesini- artırmak için tasarlanmış mimarlık politikalarının geliştirilmesi konusunda fikir ve deneyim alışverişi yapmaktır.

Stockholm Bildirgesi: “Avrupa’da Kültür Mirasının Bütünleşmiş Bir Parçası Olarak Modern Akım Mimarlığı”

Çeviri: Zeynep Çiğdem Uysal

Bu bildirme, 7 Haziran 2007 tarihinde, İsveç’in Stokholm kentinde “Modernizmi Ekle!” (*Add Modernism!*) temalı Europa Nostra Forumu sonucunda kabul edilmiştir. Bildirme, modern mimarlık mirasına da diğer miras türlerine verilen önemin verilmesi gerektiğini vurgulayarak, modern mimarlık mirasının getirdiği zorluklara ve fırsatlar dikkat çekiyor.

Bildirgenin orijinaline ulaşmak için:

www.mo.org.tr/UIKDocs/europanostrastockholm2007.pdf

DOCOMOMO Uluslararası ve İsveç Mimarlar Birliği (SAFA) işbirliğinde düzenlenen “Modernizmi Ekle!” temalı Europa Nostra Forumu katılımcıları, Modern Mimarlık mirasıyla ilgili olarak koruma, sürdürme, yorumlama ve iletişim konularında geniş kapsamlı bir tartışma yapmışlardır. Avrupa’nın ortak kültürel mirasının gerekenden az bilinen ve ilgi gösterilen bu alanına, daha geniş bir toplumsal kesimin, politikacıların ve karar alıcıların dikkatini çekmenin gerekli olduğu konusunda vardıkları görüş birliğinin bir sonucu olarak, aşağıdaki bildirgeyi kabul etmişlerdir.

Europa Nostra, Modern Akım mimarlığının:

- Coğrafi açıdan geniş bir alana yayılmış olması ve yapıları çevre üzerindeki yaygın kullanımı ve etkisi nedeniyle, Avrupa kültür mirasının ayrılmaz bir parçası olduğunu;
- Geçmişten gelen etkilerle gelişmesi ve kendisini izleyen dönemler üzerinde güçlü bir etkiye sahip olması nedeniyle mimarlık tarihinin sürekliliği içinde bir parça teşkil ettiğini;
- Bir yandan konut ihtiyacının karşılanması veya kültür, eğitim, sağlık ve rekreasyon gibi kamusal tesislerin gerçekleştirilmesi yoluyla toplumsal ih-

tiyaçlara cevap veren, diğer yandan ticari ve endüstriyel yapılar aracılığıyla ekonomik ihtiyaçları karşılayan bir niteliğe sahip olduğunu;

- Mimarlar, mühendisler ve zanaatkarlar arasındaki yakın ve verimli bir işbirliğinin sonucu olarak ortaya çıktığını ve bu işbirliğinin yeni inşaat yöntemleri ve malzeme kullanımıyla yenilikçi bir mimarlık yarattığını;
- Korumacılar ve çağdaş mimarların dünyaları arasında bir kopuştan daha çok bir bağ getiren bir yaklaşım olarak düşünülebileceğini;
- Çoğu kişi için kültürel miras konularına bir giriş niteliğinde olabileceğini ve hem geçmiş hem gelecek için yeni bir ilgi yaratabileceğini;

dikkate almaktadır.

Europa Nostra, *korunması için birtakım değerli adımlar atılmış ve koruma esasları oluşturulmaya başlanmış olsa da*, Modern Akım mimarlığının:

- Yeterince güçlü olmayan yasal güvenceler, halkın konu hakkındaki bilgisizliği ve düşük takdiri nedeniyle zarar görebilir durumda olduğunu;
- Teknolojik değişimler, ekonomik büyüme, talep, pazar kısıtlamaları ve sosyal değişimin bir sonu-

cu olarak, kullanımda kalmalarının her geçen gün daha zor olduğunu;

- Kullanılan yenilikçi yapım yöntemleri ve beton, çelik, kompozitler ve plastik gibi yenilikçi malzemeler nedeniyle öngörülemeyen şekillerde yaşanmakta ve bozulmakta olduğunu;

endişeyle belirtmektedir.

Europa Nostra, *Modern Akım mimarlığını Avrupa mirasının bir parçası olarak öne çıkarmak için:*

- Modern Akım mimarlığı konusunda yapılan çalışmalarda, bu mimarlığın genel mimari gelişim sürecinin bir parçası olarak değerlendirilmesini ve bu konuda korumacılarla günümüz mimarlarını birleştirecek bir açık fikirlilik benimsenmesini;
- Tekil bina örneklerinin, bina gruplarının, peyzaj ve kentsel planlama örneklerinin saptanmasını, seçilmesini ve belgelenmesini;
- Saptanmış, seçilmiş ve kayda geçmiş Modern Akım mimarlığı örnekleri hakkındaki bilgilerin Avrupa çapında yaygınlaştırılmasını ve ilgili taraflarla paylaşılmasını;
- Modern Akım mimarisinin estetiğe, malzeme ve yapım tekniklerine dair yenilikçi yaklaşımını sergileyen, sosyal ve ekonomik gereksinimlerin nasıl karşılanabileceğini gösteren örneklerin yeni nesiller için korunmasını;

- Modern Akım mimarlığına özel yapım teknikleri ve malzemeler kullanan kötü durumdaki yapılar için koruma teknikleri geliştirilmesi ve bu tekniklerin araştırılmasında tarihçilerin, korumacıların, mimarların, bilim adamların ve diğer alanlardaki uzmanların katıldığı çok disiplinli bir yaklaşım benimsenmesi;
- Modern Akım mimarlığıyla ilgilenen, yapı sahipleri, yapı kullanıcıları, ulusal ve Avrupa düzeyindeki araştırma ve finansman kuruluşları gibi taraflar arasında ağlar kurulması ve bu ağların geliştirilmesi;
- Modern Akım mimarlığının önemi ve bu mimarlığın korunması ve yorumlanmasının karmaşıklığı hakkında bilinçlilik sağlanması ve bu konuda sivil toplum paydaşlarıyla kamu ve özel sektör içerisindeki bilimsel topluluklar arasında işbirliği kurulmasını;

önermektedir.

Europa Nostra:

- Tüm Avrupa Kurumları ve hükümetlerini, Modern Akım mimarlığının korunması ve iyileştirilmesinde, diğer mimari mirasın korunmasında kullanılan aynı kuralları, standartları ve finansman yapılarını kullanmaya çağırılmaktadır.

Kültür Turizmi Hakkında Malta Bildirgesi

Çeviri: Zeynep Çiğdem Uysal

Bu bildirme, 16-20 Mayıs 2006 tarihlerinde Malta’da düzenlenen Europa Nostra Kongresi sonucunda kabul edilmiştir. Bildirgede, Avrupa kültür turizminin, dünya turizmi içinde önemli bir durak olduğu hatırlatılarak, kültür turizminin getireceği yoğunluk ve gelişim baskısının, bölgelerin ve ülkelerin değerlerini ve karakterlerini zedelemeyecek biçimde yönetilebilmesi için izlenmesi gereken ilkeler sunuluyor.

Bildirgenin orijinaline ulaşmak için:

www.mo.org.tr/UIKDocs/europanostramalta2006.pdf

“Kültür Turizminin Desteklenmesi ve Kontrolü” temasıyla 16 – 20 Mayıs 2006 tarihlerinde Malta’da düzenlenen Europa Nostra Kongresi, Europa Nostra’nın, Avrupa Birliği Kurumları ve Avrupa Konseyi mekanizmaları aracılığıyla, prensiplerini Avrupa çapında hayata geçireceğinin güvencesi olarak, aşağıda sunulan Malta bildirgesini kabul etmiştir.

Europa Nostra, kültür turizmini, tarihi eser ve arazilerin, kültürel peyzajın da dâhil olduğu, (taşınır ve taşınmaz) yapıları kültürel mirasın ve ilgili gezi alanlarının keşfedilip keyfine varılması ve ev sahibi toplulukların kültürel geçmişini özgün biçimde temsil eden yerlerin ve etkinliklerin deneyimlenmesi amacıyla yapılan iç ve dış turizmin bir biçimi olarak tanımlar.

Bu konuda şu gerçekleri kabul eder:

- Avrupa’daki ekonomik büyüme ve gelişmenin anahtar etmenlerinden biri kültür turizmidir ve Avrupa’daki bölgesel kültürlerin zengin çeşitliliğinin daha iyi anlaşılmasını ve ortak Avrupa mirasının değerinin daha iyi bilinmesini teşvik eder;

- Avrupa kültür mirası, Avrupa kimliğinin ayrılmaz bir parçasıdır ve Avrupa’da yaşayan insanların yararı ve iyiliği için korunması gereklidir. Bu amaçla, kültürel mirasın korunması ve yönetimi konusundaki eğitim ve uygulamalar için yüksek standartlar belirlenmeli ve kültürel mirasın ayakta tutulması gerektiği konusunda hem kültür turizmi ile ilgilenen bireyler hem de Avrupa’da yaşayan insanlar bilinçlendirilmelidir.
- Kültür turizmi, Avrupa ülkelerinde yaşayan insanlar arasındaki kültürel alışverişin ve kültürler arası diyalogun en önemli araçlarından biridir.
- Avrupa Konseyi ve AB Kurumları tarafından yayınlanmış birkaç yeni belge, sürdürülebilir turizmin geliştirilmesi konusuna odaklanmıştır, ancak Europa Nostra’nın kültür turizmine olan yaklaşımı ve bağlılığını, Dünya Turizm Örgütü’nün hazırladığı “Turizm için Küresel Etik Kuralları” (Turizm Etiği Kuralları)¹ ve Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi’nin hazırladığı “Uluslararası Kültür Turizmi Şartı İlkeleri”nde (ICOMOS Uluslararası Kültür Turizmi Şartı)² benimsenen prensipler uygulamaktadır.

¹ www.unwto.org/ethics/index.php

² www.icomos.org/tourism/tourism_charter.html

Europa Nostra bu belgeyle, AB kurumlarını, Avrupa Konseyi'ni, ulusal, bölgesel ve yerel yönetimleri ve bunların yanı sıra kültür turizmiyle uğraşan turizm ve kültürel miras kuruluşlarını, Dünya Turizm Örgütü'nün Turizm Etiği Kuralları'ndaki ve ICOMOS Uluslararası Kültür Turizmi Şartı'ndaki ilkelere uymaya çağırır ve Avrupa'daki kültür turizminin sürdürülebilir ve dengeli kalkınmasını teşvik edecek ve iyi uygulamaların hayata geçirilmesini sağlayacak adımları atmaya davet eder.

Malta'da yapılan Europa Nostra Genel Kurulu'na katılan delegeler bu belgeyle, AB kurumlarının, Avrupa Konseyi'nin, ulusal ve bölgesel hükümetlerin ve kültür turizmiyle uğraşan turizm ve kültürel miras örgütlerinin aşağıda belirtilen maddeleri uygulamaları gerektiğini beyan etmektedir:

- Turizmin dengeli kalkınması için ICOMOS Uluslararası Kültür Turizmi Şartı'nda belirlenen ilkelere uymak;
- Kültür turizmi pazarında sürdürülebilir büyümeyi desteklemek ve kültürel miras alanlarına yapılan gezilerdeki turist sayısını uygun sürdürülebilir sınırlar içinde tutan dikkatli bir planlama anlayışı benimseyerek kültürel mirasın zarar görmesini ve bozulmasını engelleyici olumlu adımlar atmak;
- Ev sahibi toplulukların esas karakterlerinden ve kültürel turizm potansiyellerinden ödün vermeden, ulusal ve bölgesel ekonomik ihtiyaçları ve kültür turizminin getireceği gelir ve iş olanaklarını kabul edip saygı duymak;
- Kültür turizmini, kültürel miras alanlarına yatırım yaparak canlandırmanın ve bir bölgenin kültürel mirasını, karakterini ve geçmişini özgün bir biçimde temsil eden yerleri ve etkinlikleri deneyimlemenin bir aracı olarak görüp dengeli ve sürdürülebilir bir biçimde desteklemek ve bu sayede Avrupa'nın kültür mirasına geniş çaplı erişim sağlamak;
- Gezi alanlarına inşaat yapılması için gelebilecek baskıları önceden tahmin ederek ve kültür turizminden gelen taleplerin bir sonucu olan aşırı büyümeyi ve hasarı önleyecek teknikler uygulayarak kültürel miras alanlarının korunmasını garanti altına almak;
- Gezi alanlarındaki miras değeri çok yüksek tekil miras alanlarını, bu tip alanların idaresiyle ilgili tanımlı birtakım kurallar koyup uygulanmasını sağlayarak, kültür turizminin baskısından korumak;
- Avrupa kültürünün zengin çeşitliliğini sürdürülebilmek için gezi alanlarındaki kültürel miras öğelerinin geliştirilmesine yatırım yapmak ve bu şekilde bu alanların ayırt edici şekilde geliştirilip iyileştirilmesinde birlikte çalışmak;
- Kültürel mirası yerel toplum düzeyinde desteklemek için ticari ve sivil grupların ortaklık kurmalarına ve bu yolla gezi alanlarının tarihine ve kültürüne yatırım yaparak ziyaretçilere hem eğitici hem de eğlendirici farklı bir gezi deneyimi sunmalarına destek olmak;
- Kültürel mirasın korunması için çalışan toplulukları ve turizm endüstrisini, gezi rotalarındaki Avrupa kültürel mirasına ait öğelerin ve kültürel peyzajın korunması için işbirliği yapmaya teşvik etmek;
- Avrupa turizmini küresel bir durak olarak kabul eden bir belge oluşturulması konusunda yapılan çalışmalar çerçevesinde ve bu bildirmede ortaya koyulan ilkeler doğrultusunda, bir Avrupa Sürdürülebilir Kültür Turizmi Belgesi oluşturulması fikrini teşvik etmek.

EUROPA NOSTRA, bu bildirme aracılığıyla, sürdürülebilir kültür turizminin ilkelerini desteklemeyi ve aynı zamanda tekil kültürel miras alanlarının korunması için gerekli denetimlerin hayata geçirilmesi çağrısında bulunmayı kendine görev edinmiştir.

Avrupa'nın Genişlemesi ve Kültürel Mirası Hakkında Dubrovnik Bildirgesi

Çeviri: Zeynep Çiğdem Uysal

Bu bildirme, 17-18 Mayıs 2002 tarihlerinde Hırvatistan'ın Dubrovnik kentinde "Genişleme = Zenginleşme" (*Enlargement = Enrichment*) temasıyla düzenlenen Europa Nostra Kongresi sonucunda kabul edilmiştir. Bildirge, genişleme sürecinde ortak kültürel değerler ve kültürel miras konularının itici bir güç olarak kullanılabilirliğine dikkat çekmektedir.

Bildirgenin orijinaline ulaşmak için:

www.mo.org.tr/UIKDocs/europanostradubrovnik2002.pdf

Her yıl düzenlenen Europa Nostra Kongresi, 2002 yılında Hırvatistan'ın Dubrovnik kentinde toplanırken, genişleme sürecinin içinde olan Avrupa'da kültürel boyutun desteklenmesinin aciliyet kazandığı biliniyordu. Bu nedenle, 21. yüzyıl Avrupa'sının kurulması sürecinde ortak mirasın korunması ve ortak kültürün desteklenmesine temel bir konu olarak ağırlık verilmesi için Avrupa Birliği Kurumlarına, tüm Avrupa Hükümetlerine ve Avrupa Konvansiyonu'na acil olarak başvurulmasına karar verildi.

Bu bağlamda Europa Nostra:

- 1) 21. yüzyılın Avrupa Birliği için kılavuz belgeler hazırlanırken, kültürel mirasa bugüne kadar olduğundan daha çok önem verilmesi gerektiği konusunda Avrupa Konvansiyonu'na çağrı yapmakta;
- 2) Üye Ülkelerin kültürlerinin yeşermesine katkıda bulunmak ve ortak kültürel geçmişi ön plana çıkarmak için, Avrupa toplumunu çok daha aktif olarak şekillendirmeye amaçlayan Antlaşma'nın 151. Maddesini uygulaması yönünde AB'ye çağrıda bulunmakta;
- 3) Madde 151'de öngörülen ve sadece Üye Ülkelerin uygulamalarıyla sınırlı olmayan kültürel faaliyetlerden tam olarak faydalanılması ve yetkisi Avrupa kültürünün kapsadığı bütün alanları içeren Avrupa Konseyi ile mümkün olduğunca işbirliği yapılması çağrısında bulunmakta;
- 4) AB'nin Antlaşma'nın diğer hükümlerini yerine getirirken yapacağı faaliyetlerde kültürel boyutu da hesaba katmasını şart koşan Madde 151'e, tam ve açık olarak uyulması yönünde çağrı yapmakta ve bu bağlamda eğitim, tarım, turizm, ulaştırma, araştırma, finans ve yapısal fonların kullanımıyla ilgili alanlara özellikle dikkat çekmekte;
- 5) AB'nin, kültürel mirasın korunması için de önemli bir önkoşul olan çevresel sürdürülebilirlik ilkeleri ve uygulamalarına da güçlü bir şekilde katkıda bulunması gerektiği konusunda çağrı yapmakta;
- 6) Kültürel konular hakkında karar alınırken nitelikli çoğunluk oylamasına başvurulması gerektiği konusunda çağrıda bulunmakta;
- 7) Son olarak, AB ve Üye Ülkeleri, Avrupa'da kültürel miras konusunda çalışan sivil toplum örgütlerinin çalışmalarına ve aralarındaki işbirliğine destek vermeye davet etmekte ve bunun yanı sıra kültürel miras konusunda Nisan 2001'de Portorož, Slovenya'da düzenlenen 5. Avrupa Bakanlar Konferansı'nın Sonuç Bildirgesi'ne uygun olarak, bu alanda karşılıklı yarar sağlayan kamu / özel sektör ortaklığını teşvik etme çağrısında bulunmaktadır.

Kentlerde Ahşap Mimarisi Hakkında Riga Bildirgesi

Çeviri: Zeynep Çiğdem Uysal

Bu bildirme, 7 Eylül 2001'de Letonya'nın Riga kentinde düzenlediği forum etkinliği sonucunda kabul edilmiştir. Bildirme, özellikle Kuzey Avrupa'da yoğun olarak görülen ahşap mimarisi ve ahşap yapılardan oluşan kasaba ve kentlerin Avrupa Kültür Mirası'nın önemli parçalarından birini oluşturduğunu belirterek, bu önemli mirasın korunması ve geliştirilmesi için öneriler sunmaktadır.

Bildirgenin orijinaline ulaşmak için:

www.mo.org.tr/UIKDocs/europanostrariga2001.pdf

Avrupa genelinde yapı ve doğal mirasın korunması konusunda çalışan 200'den fazla sivil toplum kuruluşunu biraraya getiren Avrupa Kültürel Miras Kuruluşları Federasyonu Europa Nostra, 7 Eylül 2001 Cuma günü, Letonya'nın Riga kentinde Letonya-Nostra ile birlikte bir forum etkinliği düzenledi. Forumun amacı, kentlerde ahşap mimarisinin karşılaştığı sorunlar ve fırsatları ele alıp değerlendirmektir. Forumun sonucunda, Europa Nostra'dan kamuoyunun dikkatini bu sorunlara çekmesi ve böylelikle tüm ilgili makamların, uluslararası ve ulusal örgütlerin konuyla ilgili politikaları üzerinde etkili olması talep edildi.

Ahşap mimarisi ve ahşap kentler, Kuzey Avrupa'nın Dünya Kültür Mirası'na en önemli katkılarından biridir. Bu mimarlık, sivil topluma yaşam kalitesi, tarih duygusu ve ait olma hissi sunar. Ahşap mimarlığı, mimarlık ve şehir planlamanın ortak ideallerine ve yaşadığımız her yerde yapı çevre anlayışına katkısı açısından Avrupa ulusları için ortak bir ilgi alanı oluşturur.

Riga Forumu katılımcıları, yüzyıllardır ahşap kentlerin karakterini şekillendiren değişim gerçeğini kabul etmekle birlikte, birçok Orta ve Doğu Avrupa

ülkesindeki dinamik, ekonomik ve sosyal gelişmelerin, bu kentlerdeki ahşap mimari dokunun sorumsuzca zarar görmesini haklı çıkaramayacağı konusunda görüş birliğine vardılar.

Ahşap yerleşimleri ve konutları modernleştirme ihtiyacına dikkat çekerek, bu çok çekici ve karakteristik mimariyi korumanın önemini vurguladılar ve ahşap mimarisinin doğal ve sürdürülebilir olduğunu ve giderek standartlaşan dünyada kimlikli bir çevre yaratmak için yaşamsal bir önem taşıdığına altını çizdiler.

Ulusal zanaatçılık geleneğini sürdürmenin önemini vurgulayarak, yerel yönetimlere, uluslararası finans ve teknik uzmanlık kaynakları konusundaki ilgili politikaların da desteğiyle, bu konuda önderlik yapmaları için çağrı yaptılar.

Ayrıca, kullanıcılardan görüş almanın önemine değinerek, koruma ve kültürel miras konularında çalışan toplulukların hem koruma konusunda bir baskı unsuru oluşturulmasında, hem de ahşap mimarlık mirasının korunmasının sosyal ve ekonomik faydaları hakkındaki genel eğitim ve bilinç düzeyinin artırılmasındaki rolüne değindiler.

Europa Nostra Riga Forumu katılımcıları:

1. Avrupa vatandaşlarını,

- Yaşam kalitelerinin bir parçası olarak kentlerdeki ahşap mimarlığının değeri hakkında yerel toplulukları bilinçlendirmek;
- Ahşap yapıların korunması ve iyileştirilmesine yönelik belirli önlemlerin tanımlanması, benimsenmesi, uygulanması ve bu konuda politika ve karar organlarına baskı yapmak;

amaçlarına yönelik olarak, uygun olan her tür sivil eylemde bulunmak ve sivil toplum örgütüyle işbirliği yapmak konusunda teşvik eder.

2. Zanaatkarların eğitimi için düzenlenen programları ve ahşap ve ahşap iskeletli yapılardan oluşan kasaba ve kentler arasında bir ağ kurulmasını destekler.

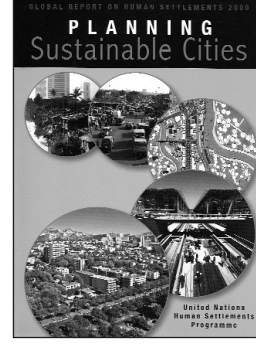
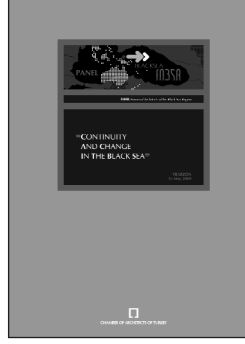
3. Tüm yerel yönetimlere, tarihi kentlerin çekiciliğini artıran ahşap mimarinin tüm özelliklerine karşı saygılı olma gerekliliğini hatırlatırlar ve bu yönetim-

lerden ahşap mimariyi koruyacak daha iyi düzenlenmiş planlar üretmelerini talep eder.

4. Avrupa Konseyi'nin Bakanlar Kurulu'nu, Üye Ülkeleri, Avrupa Mimari Mirasının Korunması hakkındaki 1985 Granada Sözleşmesi'nin ilkelerine uymaları konusunda ve eşgüdümsüz planlamanın ahşap mimarlık için barındırdığı potansiyel tehdidin daha fazla farkında olmaları konusunda uyardıya çağırır.

5. Avrupa Komisyonu tarafından yayınlanan Kentsel Çevre Hakkında Yeşil Belge'nin uygulanmasına yönelik politika ve yasal önlemlerin detaylandırılmasını Avrupa Birliği kurumlarından talep eder. Yeşil Belge, bu konulara şöyle değinmektedir: "Avrupa kentlerinin korunmuş durumdaki tarihi merkezleri, kentin geçmiş kültürü ve tarihi ile önemli bir bağı temsil eder. Küresel mimari stillerin ve yapım teknolojilerinin giderek egemen olduğu bir dünyada tarihi merkezler, kentleri birbirinden farklı kılan özel bir yer hissi sunarlar."

Yayımlar

“Karadeniz’de Süreklilik ve Değişim”

“Continuity and Change in the Black Sea”

Yay. Haz. Tuğçe Selin Tağmat ve Zeynep Çiğdem Uysal, Mart 2010, Mimarlar Odası Yayınları, Ankara; Türkçe (73 sayfa) / İngilizce (74 sayfa).

Mimarlar Odası, 21 Şubat 2008’de itibaren üstlendiği Karadeniz Bölgesi Mimarlar Forumu (FABSR) dönem başkanlığını, 16 Mayıs 2009’da Trabzon’da evsahipliği yaptığı çalışma toplantısıyla Romanya’ya devretti. Türkçe ve İngilizce olarak yayımlanan bu iki kitap, çalışma toplantısına paralel olarak düzenlenen “Karadeniz’de Süreklilik ve Değişim” temalı panelde yapılan sunuş ve değerlendirmeleri içeriyor. Panel programı ilk olarak Prof. Dr. Ruşen Keleş’in yaptığı tematik sunuşla başlıyor. Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Cengiz Bektaş’ın başkanlığındaki “Turizm ve Mimarlık” başlıklı ilk oturumda Rusya’dan Igor Mazurok, Ukrayna’dan Sergey Tselovalnik ve Türkiye’den Yrd. Doç. Dr. Mustafa Reşat Sümerkan; UIA Başkan Yardımcısı Lisa Siola’nın başkanlık yaptığı “Kültür ve Kimlik” başlıklı ikinci oturumda Romanya’dan Alexandru Beldiman, Bulgaristan’dan Todor Boulev, Gürcistan’dan Vladimer Vardosanidze ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanı Ayşe Sağsöz sunuş yapıyorlar. Kitabın sonunda Trabzon Bildirge’sine yer veriliyor.

Planning Sustainable Cities Global Report on Human Settlements 2009

Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (UN HABITAT), Londra, 2009; 306 sayfa.

Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programının (UN-HABITAT) 2009 yılında hazırladığı raporu içeren “Sürdürülebilir Kentler Planlamak: İnsan Yerleşimleri Üstüne Küresel Rapor 2009”, kentsel planlama için yeni bir rol tanımlayacak birçok verimli sürdürülebilir kentleşme örneğini belgeliyor. Ekonomik olarak üretken, çevresel açıdan güvenli ve sosyal olarak kapsayıcı kent ve kasabalar planlanmasını teşvik eden kitap, sürdürülebilir bir kentsel gelecek için kentsel planlama gereksinimlerini yeniden değerlendirme ve canlandırma çağrısında bulunuyor. Kitap, kentlerin ve kasabaların tüm dünyada karşı karşıya kaldığı önemli sorunları tanımlarken, modern kentsel planlamanın ortaya çıkışını, yayılışını ve kentsel planlamadaki güncel yaklaşımların etkinliğini değerlendiriyor ve kentselleşmenin güncel ve gelecekteki sorunlarına duyarlı, yenilikçi kentsel planlama yaklaşımlarını ve uygulamalarını tanıtıyor.

Kitaba, Mimarlar Odası Genel Merkezi Kütüphanesi’nden ulaşılabilir.

Web Kaynakları

ULUSLARARASI BELGELERİ

www.mimarlarodasi.org.tr

ADRESİNDEN TAKİP EDEBİLİRSİNİZ...

Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA)

<http://www.uia-architectes.org>

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE)

<http://www.ace-cae.org>

Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu

<http://www.efap-fepa.eu>

Karadeniz Bölgesi Mimarlar Forumu (FABSR)

<http://www.fabsr.org>

Akdeniz Mimarlar Birliği (UMAR)

<http://www.umar.org>

Uluslararası Eğiten Kentler Birliği (IAEC)

<http://www.edcities.org>

BUILDUP: Binalarda Enerji Verimliliği Avrupa Portalı

<http://www.buildup.eu>

Avrupa Kentsel Bilgi Ağı (EUKN)

<http://www.eukn.org/eukn/meetings/index.html>

Avrupa'da Yerel Yönetimlerde Sürdürülebilirlik Ağı

<http://www.energie-cites.eu>

Katalan Mimarlık Örgütü (COAC) Uluslararası İlişkiler Veritabanı

<http://www.coac.net/international>

İtalyan Mimarlık, Planlama, Peyzaj ve Koruma Örgütü (CNAPPC) veritabanı (Archi Euro)

<http://www.archieuro.archiworld.it>